

2023 ÅRSREDOVISNING

Folksam LO Tjänstepension AB (publ)

FOLKSAM·LO
PENSION

DET HÄR ÄR

FOLKSAM LO TJÄNSTEPENSION

Sedan Folksam LO Tjänstepension AB bildades 1998 är uppdraget att värna om medlemmarnas tjänstepension. Företaget bedriver verksamhet under varumärket Folksam LO Pension. Idag förvaltar företaget tjänstepensioner för nära en halv miljon medlemmar som har valt att pensionsspara i fonder.

Erbjudande

Pension ska vara smart och enkelt. Vid valet av Folksam LO Pension placeras pengarna automatiskt i företagets *Entrélösning* som baseras på den försäkrades ålder. Om den försäkrade önskar kan pengar även placeras i ett *Fritt val* av fonder. I så väl Entrélösningen som Fritt val är fonderna noggrant utvalda efter företagets högt ställda krav på hållbarhet. Det innebär att de försäkrades pensionspengar placeras i företag som tar ansvar för miljön, klimatet, har goda arbetsrättsliga villkor för sina anställda, inte tillåter barnarbete och som motverkar korruption.

Entrélösning

Entrélösningen består av ett antal olika portföljer med en strategisk allokering som är baserad på den försäkrades ålder. Vid en yngre ålder placeras en större del av kapitalet i aktiefonder med mer risk och när man närmar sig pensionsåldern placeras en allt högre del i obligationer och räntepapper med lägre risk.

Upp till 55 års ålder är den försäkrade helt exponerad mot aktiemarknaden där halva portföljen är exponerad mot den svenska aktiemarknaden, medan andra halvan är exponerad mot globala aktier (inklusive tillväxtmarknader).

Från 56 år till och med 67 års ålder sker en nedtrappning, där exponeringen mot aktier går från 100 procent till 25 procent. Den övriga delen av portföljen investeras i räntebärande värdepapper, såsom obligationer, realränteobligationer och krediter.

Fritt val

Fritt val består av ett flertal rabatterade fonder som erbjuds till de försäkrade. Fondutbudet består av aktiva och passiva aktiefonder samt obligationsfonder, vilket ger den försäkrade möjligheten att välja riskspridning genom att kombinera fonder med olika inriktningar och placeringsstil. Den försäkrade behöver här vara aktiv och bevaka samt byta fonder vid behov.

VAD HÄNDE 2023?

LEDNINGSGRUPPEN HAR ORDET

Under året lanserade vi flera reklamkampanjer för att öka kännedomen kring varumärket med fokus på vikten av att göra ett aktivt val. Hittills har insatserna resulterat i en ökning av varumärkeskännedomen i målgruppen med 25 procent vilket måste beskrivas som ett fantastiskt bra resultat. De goda kampanjresultaten har dessutom bidragit till den ökade försäljningen på 11 procent. Ju fler som upptäcker Folksam LO Pension desto bättre är det för alla våra kunder.

Bäst igen!

Vi är stolta över att Folksam LO Pension återigen är det fondförsäkringsbolag som gav bäst genomsnittlig avkastning under en tioårsperiod: 10 procent enligt Risk & Försäkrings årliga jämförelse i augusti.

Kampen för ett aktivt val fortsätter

Vi var på plats i Almedalen där vi verkade för att sprida vikten av den kollektivavtalade tjänstepensionen och vikten av att göra ett aktivt val. Vi vet att vi har stora möjligheter att växa ytterligare när vi får chansen att nå ut med vårt budskap samtidigt som vi verkar för våra kunders bästa på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt.

Nu ökar vi farten

Under 2024 kommer vi fortsätta att fokusera på samarbetet med fackförbunden och deras medlemmar genom information och rådgivning och vi satsar mycket på att få så många som möjligt att boka en individuell rådgivning med oss. Det är ett fantastiskt sätt att möta våra kunder och öka förståelsen för hur de ser på sin situation och hur vi på bästa sätt kan hjälpa dem i dessa viktiga frågor.

LEDNINGSGRUPPEN

Bakre raden från vänster

Lena Erikson, Marie Ljungdahl, Rikard Nygander, Linda Ögren och Anders Olson.

Framre raden från vänster

Charlotte Gustafsson, Christoffer Jönsson, Kenneth Johansson, Kristin Berg och David Bergstrand.

Finansiella rapporter

Förvaltningsberättelse	3
Resultaträkning	12
Rapport över totalresultat	12
Balansräkning	13
Rapport över förändringar i eget kapital	15

Noter

Not 1	Väsentliga redovisningsprinciper	16
Not 2	Upplysningar om risker	19
Not 3	Premieinkomst	30
Not 4	Övriga tekniska intäkter	30
Not 5	Intäkter från avtal med kunder	30
Not 6	Utbetalda försäkringsersättningar	31
Not 7	Driftskostnader	31
Not 8	Kapitalavkastning, intäkter	32
Not 9	Orealiserade vinster på placeringstillgångar	32
Not 10	Kapitalavkastning, kostnader	32
Not 11	Orealiserade förluster på placeringstillgångar	32
Not 12	Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	33
Not 13	Bokslutsdispositioner	34
Not 14	Skatter	34
Not 15	Andra immateriella tillgångar	36
Not 16	Aktier och andelar	36
Not 17	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	37
Not 18	Fondförsäkringstillgångar	37
Not 19	Finansiella tillgångar och skulder	38
Not 20	Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	44
Not 21	Övriga fordringar	45
Not 22	Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	45
Not 23	Aktiekapital	45
Not 24	Oreglerade skador	45
Not 25	Fondförsäkringsåtaganden	46
Not 26	Övriga skulder	46
Not 27	Ställda säkerheter	46
Not 28	Eventualförpliktelser	47
Not 29	Upplysningar om närstående	48
Not 30	Medelantal anställda samt löner och ersättningar	53
Not 31	Tvister	58
Not 32	Disposition av företagets vinst eller förlust	58
Not 33	Väsentliga händelser efter balansdagen	58
	Årsredovisningens undertecknande	59
	Definitioner och begrepp	60
	Bolagsbenämningar	62

Förvaltningsberättelse

Ägarförhållanden och koncernstruktur

Folksam LO Tjänstepension AB (publ) (Folksam LO Tjänstepension) med organisationsnummer 516401-6619 ägs till 51 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv), organisationsnummer 502006-1585, och till 49 procent av LOs Försäkringshandelsbolag, organisationsnummer 969655-5870. Folksam Liv är moderföretag i en koncern där Folksam LO Tjänstepension ingår som dotterföretag i den legala strukturen och konsolideras med förvärvsmetoden i moderföretagets koncernredovisning. I Not 29 "Upplysningar om närstående", ges en detaljerad beskrivning av Folksam och de relationer som finns mellan de ingående företagen. Folksam Liv upprättat koncernredovisning, där Folksam LO Tjänstepension ingår.

Verksamhet

Folksam LO Tjänstepensions kärnverksamhet är att erbjuda fondförsäkring för kollektivavtalad tjänstepension. Företagets uppgift inom ramen för detta är att meddela försäkring med anknytning till värdepappersfonder. Verksamheten är helt inriktad mot marknaden för kollektivavtalade tjänstepensioner och har i huvudsak omfattat administration och förvaltning av pensionsmedel, som avsätts enligt pensionsöverenskommelser mellan parter på arbetsmarknaden.

Marknadskommentarer

Inflationen, som steg kraftigt under hela 2022, var alltså i fokus under 2023, då prisökningstakten legat kvar på historiskt höga om än fallande nivåer. Centralbanker världen över har svarat med höjda styrräntor i syfte att få ner inflationen. Höga styrräntor i kombination med det starka inflationstrycket har påverkat hushållens köpkraft och företagens investeringsvilja negativt. Data visar också att den svenska ekonomin har bromsat in även om ekonomins motståndskraft varit förvånansvärt god och arbetslösheten ligger också kvar på en förhållandevis låg nivå. Trots ett försämrat konjunkturläge och marknadsturbulens inom vissa sektorer som en följd av ränteuppstället har breda aktieindex stigit under året. Även ränteindex har utvecklats positivt men det har varit ett volatilt år. Kriget i Ukraina är ingalunda över och den geopolitiska risken är fortsatt hög även om det inte har haft lika stor direkt påverkan på finansiella marknader under året.

Entrélösning

Entrélösningen består av en jämn fördelning mellan globala och svenska aktier fram till och med att försäkringstagarna närmar sig utbetalning då risken minskar genom en ökad allokering till svenska räntor. Under 2023 drevs den globala aktiemarknaden på av den starka AI-trenden och de amerikanska megatechbolagens ("the magnificent seven") starka börsutveckling. Räntemarknaden toppade i oktober och därefter förändrades sentimentet och räntorna föll kraftigt i USA, vilket gav bränsle åt börsen som avslutade med en ordentlig uppgång. Folksam LO Tjänstepension har en stark tilltro till det svenska näringslivet och kommer även fortsättningsvis att ha en stor exponering mot Sverige och den svenska börsen i Entrélösningen.

Väsentliga händelser under året

Verksamhet och affär

Försäljningsutvecklingen är fortsatt stark och ligger cirka 11 procent över föregående år beträffande val och inflytt av kapital. Detta är delvis positivt påverkat av SMS-påminnelser före rådgivningsmöten som sker utanför arbetsplatser, vilket i sin tur har resulterat i en ökad genomförandegrad av mötena med 20 procent. De negativa konsekvenserna från pandemin där besök på arbetsplatser var svåra att genomföra har också klingat av.

Det finns generellt en låg kunskap bland yngre om att det finns möjlighet att påverka sin tjänstepension genom att göra ett aktivt val. Företaget har därför under året arbetat aktivt med riktade kampanjer till personer i åldern 24-45 år med målet att öka kännedom och kunskap. Flera kampanjnedslag har genomförts bland annat inom sociala medier, radio, poddar och kvällspress. Folksam LO Pensions varumärkeskännedom mäts årligen av en oberoende part. Vid årets mätning ser vi en signifikant ökning i kännedom bland de som är medlemmar i något av fackförbunden vilket är ett mycket positivt gensvar på företagets marknadsföringskampanjer.

Enligt Risk & Försäkrings jämförelse av genomsnittlig avkastning som publicerats i augusti av 13 olika tjänstepensions- och försäkringsföretag, som erbjuder fondförsäkring, toppar återigen Folksam LO Tjänstepension listan. Folksam LO Tjänstepension har haft en årlig avkastning som uppgått till 10,0 procent mellan åren 2013 till 2022, vilket är högst avkastning mellan de jämförande tjänstepensions- och försäkringsföretagen. En bekräftelse på att en väldiversifierad entrélösning med ett hållbart fondutbud ger konkurrenskraftig avkastning över tid.

Under våren 2021 kom Svenskt Näringsliv och LO överens om att sänka åldern för intjänande till avtalspension SAF-LO från 25 år till 22 år. Sänkningen av intjänandeåldern görs stegvis. Första steget togs år 2021 då arbetstagare från 24 år startade sin intjäning till tjänstepensionen. Andra steget skedde föregående år då åldern för intjäning till tjänstepension sänktes till 23 år. Sista steget innebar att intjäning till tjänstepension från och med 2023 startar vid 22 års ålder. Det betyder att anställda på SAF-LO-området kommer att kunna göra ett aktivt val av förvaltare för sin tjänstepension från och med när de fyller 22 år. För Folksam LO Tjänstepensions del innebär det att erbjudandet kan riktas till en yngre målgrupp samt att antalet potentiella kunder ökar för företaget.

Förändring styrelse och ledande befattningshavare

Efter 5 år på posten som styrelseordförande lämnade Anna-Karin Laurell sitt uppdrag i samband med bolagets årsstämma 12 april 2023. Katrin Röcklinger, chef affärsområde Liv på Folksam, valdes som ny ordförande. På årsstämman valdes också Per Albertsson (Folksam), Björn Jonsson (Folksam), Marcus Berggren (LO) och Elisabeth Brandt Ygeman (LO) in i styrelsen. Samtidigt entledigades Christoffer Ahlqvist, Bent Malmsjö, Tina Nordling och Magnus Karlsson.

Hållbarhet

Folksam LO Tjänstepension arbetar kontinuerligt med att förbättra företagets hållbarhetsarbete. Ett av informationskraven i EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar är att Folksam LO Tjänstepension som finansmarknadsaktör årligen ska redovisa sina investeringsbesluts negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Det huvudsakliga arbetet gjordes under våren 2023 och går att ta del av på www.folksamlopension.se. Under året har Folksam LO Tjänstepension även arbetat med att på ett tydligare sätt integrera hållbarhet som en naturlig del i rådgivningsprocessen. Det innebär exempelvis att kunderna får möjlighet att välja andel hållbara investeringar i sina placeringar.

Regelverk

Folksam LO Tjänstepensions ansökan om omvandling till tjänstepensionsföretag godkändes av Finansinspektionen den 28 november 2022. I enlighet med Finansinspektionens beslut har omvandlingen verkställts den 1 januari 2023, varvid företaget också bytt namn från Folksam LO Fondförsäkring (publ) till Folksam LO Tjänstepension AB (publ). Detta innebär att företaget från och med det datumet följer den nya rörelseregleringen för tjänstepensionsföretag, inklusive solvensreglering. Omvandlingen från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag har inte inneburit några effekter i balansräkning och resultaträkning för företaget, däremot ges påverkan på företagets solvensrelaterade uppgifter och nyckeltal i enlighet med den utökade regleringen.

Ekonomisk översikt

Försäljning och marknad

Den 31 december 2023 hade företaget totalt 560 064 (551 915) kunder. Antalet kunder som betalat in premier under året uppgår till 249 615 (245 623). Antalet avtal inom avtalspension uppgick till 801 809 (789 246) varav det största avtalet är SAF-LO med 690 193 (679 563) avtal. Övriga avtal är AKAP-KR med 87 591 (86 380) avtal, GTP 8 642 (7 679) avtal, ITPK 4 768 (4 953) avtal, PA03 med 4 161 (4 250) avtal, PA-KFS med 1 277 (1 318) avtal samt övriga avtal 5 177 (5 141).

Premieinbetalningar och utbetalningar

Folksam LO Tjänstepension är ett av de största fondförsäkringsföretagen inom kollektivavtalad tjänstepension och under 2023 betalade kunderna in 9 357 (7 891) miljoner kronor i inbetalningar. Inbetalningarna består av inflyttar och premieinbetalningar. Företagets premieinbetalningar ökade med 506 miljoner kronor och inflyttar ökade med 960 miljoner kronor. Flyttnettot uppgick till 1 320 (1 143) miljoner kronor. De ökade inflyttarna är ett resultat av de försäljning- och marknadsföringsinsatser som genomförts i företaget.

Fondförsäkringstillgångar

Vid årets slut uppgick fondförsäkringstillgångarna för kundernas räkning till 175 109 (149 892) miljoner kronor. Ökningen beror främst på en positiv värdeutvecklingen på kapitalet men också på grund av ett positivt kassaflöde.

Ekonomisk ställning och solvens

Företagets kapitalbas enligt nya tjänstepensionsdirektivet uppgick till 3 369 miljoner kronor. Kapitalbasen efter omvandling till tjänstepensionsföretag är marginellt lägre än jämfört med Solvens 1, det eftersom uppskjuten skatteskuld inte ingår i kapitalbasen enligt tjänstepensionsregleringen.

Solvenskraven för tjänstepensionsföretag är högre än Solvens 1-kravet och består av RKK (riskkänsligt kapitalkrav) och ett minimikapitalkrav (MCR). RKK uppgick till 722 miljoner och MCR uppgick till 41 miljoner kronor. Med RKK-kvot avses kapitalbas i förhållande till det riskkänsliga kapitalkravet. En RKK-kvot under 1 innebär att en åtgärdsplan ska överlämnas till Finansinspektionen. Folksam LO Tjänstepensions RKK-kvot uppgick till 4,7 vilket tyder på att företaget är mycket solvent.

Rabatter

För köp av fondandelar erhåller Folksam LO Tjänstepension rabatter från respektive fondbolag. Rabatter från fondförvaltare uppgick till 552 (723) miljoner kronor. Minskningen härrör från den förändring som gjorts i Entrélösningen i samband med flytten av kapital till Swedbank Robur som genomfördes etappvis under slutet av 2022 samt början på 2023. Flytten resulterar i att fondbolagens avgifter blir lägre vilket gynnar kunderna. I samband med att fondbolagens avgifter blir lägre minskar också rabatterna utbetalda till kund vilket för året uppgick till 119 (298) miljoner kronor.

Driftskostnader

Driftskostnaderna ökade under året och uppgick till 185 (138) miljoner kronor. Ökningen förklaras främst av högre personalkostnader som påverkats negativt av ökad kostnad för förmånsbestämda pensioner på grund av inflationsvärdesäkring. Pensionskostnaderna ökade med 17 miljoner kronor jämfört med 2022. Driftskostnaderna ökar även till följd av högre systemförvaltnings- och försäljningskostnader.

Resultat

Det försäkringstekniska resultatet uppgick till 307 (324) miljoner kronor och företagets totala resultat till 500 (123) miljoner kronor. Det lägre försäkringstekniska resultatet förklaras främst av högre driftskostnader. Företagets icke-tekniska resultat förbättrades kraftigt vilket förklaras av positiv kapitalavkastning på företagets egna placeringar.

Kapitalförvaltning och kapitalavkastning

Egna placeringstillgångar

Folksam LO Tjänstepensions investeringar avseende egna placeringstillgångar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en viss riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs främst i ränte- och aktiefonder.

Företaget tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning. Detta innebär att samtliga tillgångar förvaltas i fonder och andra tillgångar som tillämpar ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

Marknadsvärdet på företagets egna placeringstillgångar vid utgången av 2023 uppgick till totalt 3 053 (2 447) miljoner kronor. Av detta var cirka 79 (80) procent placerat i räntebärande placeringar, främst via svenska räntefonder. Aktieportföljen stod för cirka 21 (20) procent av det förvaltade kapitalet. Valutaexponering var vid utgången av första halvåret cirka 12 (13) procent.

Totalavkastningen för 2023 på företagets egna placeringar uppgick till 8,6 (-10,2) procent, motsvarande 231 (-259) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är den strategiska tillgångsfördelningen, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och företagets risktolerans. Mot bakgrund av vald tillgångsfördelning förklaras avkastningen främst av en positiv utveckling för både aktier och räntebärande placeringar.

TOTALAVKASTNINGSTABELL							
Folksam LO Tjänstepension AB, egna placeringar							
	Tkr	Tkr	Tkr	%	%	%	%
	Ingående	Utgående	Total-	Total-	Total-	Total-	Total-
	marknadsvärde	marknadsvärde	avkastning	avkastning	avkastning	avkastning	avkastning
	2023-01-01	2023-12-31	2023-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Räntebärande placeringar	1 956 052	2 410 909	136 808	6,3	-8,9	-0,7	1,9
Aktier	490 554	641 854	94 350	18,1	-14,9	33,7	12,6
Summa	2 446 606	3 052 764	231 158	8,6	-10,2	6,2	4,1

Hållbarhet

Trygghet i en hållbar värld

Folksam LO Tjänstepensions båda ägare har starka traditioner vad gäller främjandet av en hållbar utveckling och har därför höga ambitioner för Folksam LO Tjänstepensions hållbarhetsarbete. Visionen, "Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld", vittnar om den centrala betydelsen hållbarhetsarbetet har för den verksamhet som bedrivs.

Folksam LO Tjänstepension står för schyssta pensioner. Med schyssta pensioner avses låga avgifter, god avkastning över tid och ansvarsfulla placeringar. Folksam LO Tjänstepension har inte någon egen fondförvaltning, istället väljer företaget ut en kombination av fonder hos externa fondbolag och ställer krav på att fondbolagen påverkar de företag de investerat i till ett mer hållbart beteende.

Folksam LO Tjänstepensions hållbarhetsarbete tar sitt avstamp i internationella överenskommelser och ramverk såsom ILO-konventionerna, FN Global Compacts tio principer och FN:s Globala mål för hållbar utveckling inom Agenda 2030. Folksam LO Tjänstepension anser att ett hållbarhetsarbete integrerat i erbjudanden och verksamheten i övrigt, ger bättre förutsättningar för långsiktig framgång.

Hållbarhetspolicy och hållbarhetsmål

Folksam LO Tjänstepension, liksom samtliga företag inom Folksamgruppen, har en hållbarhetspolicy som har antagits av styrelsen.

Hållbarhetspolicyn anger vad som ska gälla för Folksam LO Tjänstepension arbete för en hållbar utveckling. Policyn ses över en gång per år och styrelsen får kontinuerlig avrapportering om hållbarhetsarbetet.

Folksam LO Tjänstepension hållbarhetsarbete är en del av Folksam Liv-koncernens hållbarhetsarbete, för närmare upplysningar om koncernens hållbarhetsarbete hänvisas till Folksam Livs årsredovisning för 2023 enligt ÅRFL 6 Kap. För en mer heltäckande beskrivning av arbetet med hållbarhet och aktiviteter under året, läs gärna Folksamgruppens Års- och hållbarhetsrapport 2023 (<http://ir.folksam.se>).

Folksam LO Tjänstepension Hållbarhetsfokus 2023

Under året har företaget arbetat med att följa upp den klimatstrategi som antogs under 2021. Klimatstrategin innebär att de fonder som ingår i Folksam LO Tjänstepensions utbud baserat på bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap ska:

- Åta sig att ha nettonollutsläpp av växthusgaser från sina investeringar senast 2050.
- Senast 2022 ta fram en plan för hur utsläppsmålet ska nås samt sätta delmål på max 5 års sikt för att minska utsläppen från sina investeringar.
- Årligen rapportera till Folksam LO Tjänstepension vilka dessa delmål är och vilken progress som skett.
- Arbeta aktivt med att påverka bolag till minskade utsläpp samt skyddande och bevarande av viktiga ekosystem.

Fonderna ska även kontinuerligt utmana fastställda mål för att ytterligare minska sin klimatpåverkan.

Om årlig hållbarhetsrelaterad information

Folksam LO Tjänstepension främjar miljörelaterade och sociala egenskaper. För att försäkringen ska kunna uppfylla dessa egenskaper krävs att minst en av de fonder kunden väljer att investera i främjar sådana egenskaper eller har hållbar investering som mål. Dessutom måste kunden ha minst en sådan fond i försäkringen under hela försäkringstiden. Ytterligare information om dessa egenskaper, finns i aktuell fonds hållbarhetsbilaga för årlig information. Hållbarhetsbilagorna för årlig information tillhandahålls av respektive fondbolag. Hållbarhetsbilagorna kommer att finnas tillgängliga på folksamlo.tjanstepension.se/hallbarhet-arlig-info senast den 31 maj i år.

Medarbetare

Folksam LO Tjänstepension AB ingår i Folksamgruppen där tillikaanställning tillämpas, vilket innebär att medarbetarna är anställda i flera företag inom gruppen. Folksam har cirka 3 900 medarbetare på flera orter i Sverige. Folksam har en gemensam HR-funktion som ger stöd i kompetensförsörjningen för samtliga företag inom Folksam.

Folksam ska vara en hållbar och attraktiv arbetsplats med goda utvecklingsmöjligheter och konkurrenskraftiga erbjudanden. 2023 års medarbetarundersökning visade generellt goda resultat. Resultatet slutade på 85 (83) procent positiva svar i genomsnitt och 89 (88) procent svarade att de gärna eller mycket gärna vill arbeta kvar i Folksam framöver. Under 2023 nyanställdes 502 (679) personer totalt inom Folksam.

Arbetsmiljö och arbetssätt

Folksams sjuktal för helåret 2023 uppgick till 4,1 procent, vilket är lägre än föregående års utfall på 4,9 procent. Trenden har varit sjunkande under hela året med både minskad kort- och långtidssjukfrånvaro.

Folksam har fortsatt arbeta för ökad hälsa, sänkta sjuktal och ett gemensamt lärande inom området. Under hösten 2023 lanserades ett obligatoriskt e-lärande för samtliga medarbetare om systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk arbetsmiljö. En liknande insats för cheferna genomfördes 2022. Syftet är att säkerställa att medarbetarna har tillräckliga kunskaper om arbetsmiljö för att kunna arbeta på ett säkert sätt och förebygga risker för ohälsa eller olycksfall i arbetet.

Uppföljning på individnivå avseende prestation, arbetsbelastning och välmående genomförs löpande inom ramen för processen Prestera och utveckla.

Folksams mötesplatser, arbetssätt och teknik ska främja samarbete, engagemang och effektivitet. Under hösten gjordes ett arbete för att förenkla och tydliggöra det agila arbetssättet på Folksam. En kartläggning påvisade behov av introduktion till roller, arbetssätt och samarbete mellan linjechefer och agila ledarroller. En plan för införande har tagits fram och förankringen i verksamheten kommer att fortsätta under nästa år.

Förflyttningen mot digitala arbetssätt har stärkts ytterligare. Under året genomfördes mätningar av medarbetarnas upplevelse av den digitala arbetsplatsen på Folksam. Syftet är att kunna följa förflyttningen av den digitala upplevelsen och kontinuerligt genomföra förbättringar. Resultatet låg i genomsnitt på 3,9 på en 5-gradig skala, vilket är i nivå med föregående års utfall på 3,9.

Lärande och utveckling

Under 2023 har en fördjupning i Folksams medarbetarskap och ledarskap erbjudits för att skapa engagemang och kraft framåt, så att Folksam kan nå uppsatta mål. Chefer och ledare har genomfört utvecklingsaktiviteter inom ökad handlingskraft, involverande möten och

feedback. Vidare har insatser gjorts för att öka medarbetarnas lärförmåga, samt förmågan att ansvara för sin egen utveckling, i syfte att uppnå ett ständigt lärande som bidrar till att möta en hög förändringstakt.

Folksam arbetar löpande med kompetensutveckling för att säkerställa regulatoriska kunskaps- och kompetenskrav, samt för att ge medarbetarna rätt förutsättningar i arbetet. Under 2023 har berörda medarbetare genomgått kompetensutveckling inom bland annat hållbarhet, kommunikation och kundbemötande samt agila arbetssätt. Medarbetare och chefer som berörs av Försäkringsdistributionslagen samt Lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism har genomgått utbildningar, kunskapstest och kontinuerlig fortbildning.

Introduktionsprocessen för nya medarbetare har utvecklats och genomförs nu med både digitala och fysiska träffar. Folksams chefs- och ledarprogram har vidareutvecklats utifrån nya behov där utvalda avsnitt genomförs digitalt. Anmälningförfarandet till programmet "Att leda utan att vara chef" har gjorts om för att nå personerna med störst behov.

Löner, ersättningar och övriga villkor

Folksam är genom medlemskapet i arbetsgivarorganisationen Fremia bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt Folksams ersättningspolicy ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med kundernas förväntningar. För att minimera överdrivet risktagande, samt undvika intressekonflikter där kundernas intressen inte tas tillvara med tillbörlig omsorg, utgår inga rörliga ersättningar, med undantag för Folksamgruppens gemensamma belöningsprogram.

Belöningsprogrammet syftar till att synliggöra och sätta fokus på Folksams affärsstrategier och övergripande mål – att ha branschens mest nöjda kunder. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare inom Folksamgruppen förutom Folksams vd och koncernledning, vd i dotterföretagen samt cheferna för internrevision i Folksam Sak respektive Folksam Liv. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som kontant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare och år, beroende på grad av måluppfyllelse.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 30.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Resultatutvecklingen påverkas i hög grad av aktie- och valutakursers utveckling, liksom av förändringar i det allmänna ränteläget som i hög grad påverkas av inflationen. Redan under pandemin började inflationen stiga. Rysslands pågående anfallskrig i Ukraina har ytterligare förstärkt uppgången i inflationen, framför allt i och med högre priser på energi och spannmål. Detta har sammantaget bidragit till snabbt stigande styrräntor. Riskerna och de beslut som fattas för att hantera dessa påverkar företagets ekonomiska ställning och förmåga att nå dess mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut med beaktande av risker skapas förutsättningar att erbjuda kunderna trygga försäkringslösningar. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. En beskrivning av Folksam LO Tjänstepensions samlade risker och hur de styrs samt hanteras återfinns i not 2 Upplysningar om risker.

Bolagsstyrning

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att företag sköts på ett hållbart, ansvarsfullt och så effektivt sätt som möjligt. En övergripande målsättning med företagets bolagsstyrning, förutom att den ska överensstämma med övergripande vision, mål om nöjda kunder och etiska principer, är att säkerställa en god avkastning för ägarna och kunderna.

Bolagsstyrningen av Folksam LO Tjänstepension följer de regelverk som tillämpas inom moderföretaget och utgår från svensk lagstiftning och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Moderföretaget Folksam Liv tillämpar också Svensk kod för bolagsstyrning. Utöver de externa styrande regelverken finns interna regelverk, klassificerade som övergripande, som fastställts av stämma, styrelse eller vd. Instruktioner och regelverk som har fastställts i moderföretagets styrelse och som har bäring på Folksam LO Tjänstepension tas därefter, efter anpassning till företagets verksamhet, i Folksam LO Tjänstepensions styrelse. De interna regelverken ses över regelbundet och fastställs minst årligen, oavsett om de förändras eller inte.

Varje kvartal redovisas för styrelsen den ekonomiska ställningen i form av de kvartalsbokslut som upprättas.

Framtida utveckling

Verksamheten

Målet är att med ett konkurrenskraftigt erbjudande för kollektivavtalad tjänstepension öka antalet kunder och premieinbetalningar enligt affärsplanen. En stabil och betydande kundbas skapar förutsättningar att hålla låga driftskostnader för framtiden. Företaget ska även ha en beredskap för att delta i upphandlingar och anslutningar inom de avtalsområden där företaget är verksamt.

Digitalisering

Marknaden förändras i snabb takt och kundernas krav på en digital upplevelse ökar. Samtidigt upplever många kunder att pension är en komplicerad fråga och uppskattar personlig rådgivning, vilket därför kommer att vara viktigt även i framtiden, men då i kombination med digitala tjänster. Detta innebär att vi fortsätter att prioritera närvaro ute på arbetsplatserna där vi instruerar och rekommenderar de digitala rådgivningsmötena där man träffar en rådgivare.

Hållbarhet

Företaget arbetar kontinuerligt med att säkerställa att de fondbolag vi har samarbete med integrerar hållbarhet i sina investeringsbeslut. Våra hjärtefrågor (jämförelse, jämlikhet och goda arbetsrättsliga arbetsvillkor) är centrala i dialogerna Folksam LO Tjänstepension har med fondbolagen. Det är inte bara sociala hållbarhetsfrågorna som är viktiga, utan även de miljömässiga. Folksam LO Tjänstepension har en idag gällande klimatstrategi där det ställs krav på de fonder som ingår i företagets utbud att åta sig nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050. Mer om vårt hållbarhetsarbete finns att läsa på företagets websida.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar vilka väsentligt kommer att prägla Folksam LO Tjänstepensions verksamhet. Kommande regelverksförändringar kan komma att påverka företagets risker och riskhantering. Folksam LO Tjänstepension bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk. De mest aktuella kommande regelverksförändringar för företaget framgår enligt nedan. För regelverksförändringar gällande för räkenskapsår 2024 eller senare som ger påverkan på Folksam LO Tjänstepensions redovisning, hänvisas till avsnitt 2.5 i not 1 Väsentliga redovisningsprinciper.

Utökade rapporteringskrav för tjänstepensionsföretag

EIOPA har, efter godkännande från dess tillsynsstyrelse Board of Supervisors i februari 2023, aviserat att ett antal större ändringar är förestående i den kvantitativa tillsynsrapporteringen gällande för tjänstepensionsföretag. Kvartal 1 2025 väntas bli det första rapporteringstillfället med ändringarna beaktade. Ändringarna har varit föremål för en remiss under 2022 och motiveras med att rapporteringen inte varit föremål för någon omfattande översyn sedan den trädde i kraft (2018).

EIOPA har i februari 2023 publicerat uppdaterade anvisningar till rapporteringen. EIOPA väntas också under 2023–2024 följa upp detta med uppdateringar av det tekniska rapporteringsformatet som tillämpas i den EU gemensamma rapporteringen (taxonomi). Finansinspektionen kommer också att behöva anta de föreslagna ändringarna i tillsynsrapporteringsföreskrift gällande för tjänstepensionsföretag (FFFS 2019:22).

Då flera av ändringarna är väsentliga, utvärderar Folksam LO Tjänstepension effekterna för dess kvantitativa tillsynsrapportering. Arbetet med att genomföra ändringarna väntas pågå under större delen av 2024.

IORP II-översyn

EU-kommissionen initierade 2022 en översyn av tjänstepensionsdirektivet (IORP II) som reglerar tjänstepensionsföretag. Den europeiska tillsynsmyndigheten EIOPA överlämnade i september 2023 sin rapport med förslag (s k tekniska råd) till EU-kommissionen. Kommissionen väntas lägga fram ett förslag till ändringsdirektiv under 2024 som därefter kommer att behandlas i Europaparlamentet och ministerrådet.

Sustainable Finance

EU är fast beslutet att nå Parisavtalet och begränsa den globala uppvärmningen till en nivå max 2 grader och helst max 1,5 grader. Det kommer att vara krav på stora investeringar i hållbara verksamheter och branscher, som främjar omställningen mot en mer hållbar värld, för att för att nå målen. Finansbranschen har därför en nyckelroll i att skapa en hållbar ekonomi och nu kommer krav på ökat ansvar. Ambitionen är att det finansiella systemet ska bli en del av lösningen för att skapa en grönare och mer hållbar ekonomi.

Folksam har en helhetssyn för implementering av EU-kommissionens handlingsplan och följer aktivt kommissionens och de europeiska tillsynsmyndigheternas arbete. Många är engagerade i arbetet och Folksam arbetar tvärfunktionellt för att implementera regelverken. Eftersom ambitionen med regelverken till stora delar handlar om att göra det lättare för kunderna att fatta mer välinformerade beslut kopplat till hållbara investeringar är det Folksams ambition att implementera regelverken på ett så kundvänligt sätt som möjligt.

Under 2023 har Folksamgruppens bolag fortsatt anpassningen till de nya regleringarna. Bland annat har ny hållbarhetsinformation för sparandeprodukter i enlighet med Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) tagits fram, både avseende information innan köp och årlig information. Stora insatser har även genomförts för att förbereda gruppen för de kommande utökade kraven på icke-finansiell rapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Den nya regleringen innebär ett mer omfattande och systematiskt arbete avseende hållbarhetsfrågor. För räkenskapsår 2024 är det Folksam Sak- respektive Folksam Livkoncern som ska rapportera i enlighet med det nya direktivet.

Digital operativ motståndskraft-DORA

2022 antogs EU-förordningen om digital operativ motståndskraft (Digital Operational Resilience Act, DORA). Förordningen ställer krav inom bland annat IT-säkerhet, incidenthantering, riskhantering, leverantörsstyrning, kontinuitetshantering och testning. Förordningen ska tillämpas från och med januari 2025. Under 2024 väntas mer detaljerad reglering i form av bland annat tekniska standarder. Folksamgruppen har ett program för att implementera DORA.

Femårsöversikt

Resultat, Tkr	2023	2022	2021	2020	2019
Premieinkomst	240 902	198 307	211 142	152 312	141 412
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	21 560 118	-25 727 693	34 085 061	12 416 002	25 522 045
Försäkringsersättningar	-342 907	-500 820	-554 036	-435 824	-403 360
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	307 297	324 171	383 642	300 456	231 204
Årets resultat	499 693	122 950	477 397	340 384	312 348
Ekonomisk ställning, Tkr					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	178 162 221	152 339 249	174 217 491	137 560 480	120 372 613
Försäkringstekniska avsättningar	175 401 520	150 024 580	171 887 906	135 627 149	118 781 866
Konsolideringskapital	3 437 615	2 885 584	2 818 896	2 312 491	1 960 744
varav uppskjuten skatt	55 430	9 334	67 412	48 059	33 798
Solvens I (Försäkring)¹					
Kapitalbas	-	2 869 761	2 809 519	2 302 235	1 923 076
Erforderlig solvensmarginal	-	296 443	350 679	300 823	294 961
Solvens II (Försäkring)³					
Kapitalbas för gruppen ²	-	94 774 007	112 936 557	87 545 160	84 470 043
Solvenskapitalkrav för gruppen ²	-	73 184 764	34 257 072	27 397 836	26 214 148
IORP II (Tjänstepension)					
Kapitalbas för företaget	3 368 896	-	-	-	-
Minimikapitalkrav för företaget	41 475	-	-	-	-
Risikänsligt kapitalkrav för företaget ⁴	721 728	-	-	-	-
Gruppbaserad kapitalbas ³	107 163 771	-	-	-	-
Gruppbaserad kapitalkrav ³	87 033 268	-	-	-	-
Nyckeltal, procent⁵					
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	0,11	0,08	0,07	0,09	0,13
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalavkastning	13,1	-15,9	21,9	9,7	24,3

1) Folksam LO Tjänstepension har sedan den 1 januari 2016 och till utgången av 2022 tillämpat övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamhet i försäkringsföretag, vilket bland annat inneburit att företaget tillämpat den äldre regleringen vid beräkning av solvens ("Solvens I")

2) Solvensrelaterade beloppsuppgifter visas för Folksam ömsesidig livförsäkring vilket är den försäkringsgrupp som Folksam LO Tjänstepension ingår i.

3) I och med att Folksam LO Tjänstepension omvandlats till tjänstepensionsföretag lämnas solvensrelaterade uppgifter fr.o.m. 2023 förenligt med den uppställning som gäller för tjänstepensionsföretag. Givet utformning i gruppregleringen, gäller även efter omvandling att Folksam LO Tjänstepension ingår i Folksam Liv-gruppen. Denna försäkringsgrupps uppgifter om gruppens solvens beräknas enligt Solvens II-regleringen. För verksamhet som drivs i tjänstepensionsföretag, såsom Folksam LO Tjänstepension, gäller dock att solvensuppgifter ingående i gruppens solvensberäkningar beräknas enligt tjänstepensionsregleringen (IORP II).

4) Riskkänsligt kapitalkrav utgör den minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att ett tjänstepensionsföretag med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtaganden gentemot försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

5) Beräkning av nyckeltalen framgår i Definitioner och begrepp.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står:

- balanserat resultat	2 602 536 452
- årets resultat	499 692 975
Totalt, kronor	3 102 229 427

Styrelsen och verkställande direktören föreslår stämman att 3 102 229 427 kronor balanseras i ny räkning för år 2023.

Resultaträkning

Tkr	Not	2023	2022
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen			
Premieinkomst	3	240 902	198 307
Intäkter från investeringsavtal	5	41 724	40 935
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		21 560 118	-
Övriga tekniska intäkter	4, 5	552 120	723 486
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar	6	-342 907	-500 820
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtagande		-21 231 687	25 856 573
Driftskostnader	7	-184 541	-137 737
Orealiserade förluster på placeringstillgångar			
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeminskning på fondförsäkringstillgångar		-	-25 727 693
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-328 431	-128 880
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		307 297	324 171
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		307 297	324 171
Kapitalavkastning, intäkter	8	36 626	35 505
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9	223 765	-
Kapitalavkastning, kostnader	10	-9 037	-2 306
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	11	-	-281 934
Kapitalavkastning överförd från livförsäkringsrörelsen		328 431	128 880
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		887 083	204 315
Bokslutsdispositioner	13	-6 243	-1 816
Resultat före skatt		880 840	202 499
Skatt på årets resultat	14	-381 147	-79 549
Årets resultat		499 693	122 950

Rapport över totalresultat

Tkr	2023	2022
Årets resultat	499 693	122 950
Övrigt totalresultat	-	-
Årets totalresultat	499 693	122 950

Balansräkning

Tillgångar			
Tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Immateriella tillgångar			
Andra immateriella tillgångar	15	13 290	15 823
Placeringstillgångar			
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	16	642 213	490 959
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17	2 411 061	1 956 310
Summa placeringstillgångar		3 053 274	2 447 269
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	18	175 108 947	149 891 980
Fordringar			
Övriga fordringar	21	129 855	69 043
Andra tillgångar			
Kassa och bank		910 014	564 780
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	22	140 483	128 560
Summa tillgångar		179 355 864	153 117 455

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

Tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital			
Aktiekapital	23	100 000	100 000
Reservfond		112 524	112 524
Fond för utvecklingsutgifter		13 290	15 823
Balanserat resultat		2 602 536	2 477 054
Årets resultat		499 693	122 950
Summa		3 328 043	2 828 350
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	13	54 143	47 900
Försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	24	45 019	39 802
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtaganden	25	175 356 502	149 984 778
Andra avsättningar			
Aktuell skatteskuld		80 335	76 992
Uppskjuten skatteskuld	14	55 430	9 334
Summa		135 765	86 326
Skulder			
Skulder avseende direktförsäkring		253 678	107
Övriga skulder	26	181 868	129 720
Summa		435 546	129 827
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		847	473
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		179 355 864	153 117 455

Rapport över förändringar i eget kapital

Tkr	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond	Fond för utvecklingsutgifter	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående balans 2022-01-01	100 000	112 524	9 378	2 006 102	477 397	2 705 400
Föregående års vinstdisposition	-	-	-	477 397	-477 397	-
Avsättning till Fond för utvecklingsutgifter	-	-	7 873	-7 873	-	-
Återföring till Balanserat resultat	-	-	-1 427	1 427	-	-
Årets resultat	-	-	-	-	122 950	122 950
Utgående balans 2022-12-31	100 000	112 524	15 823	2 477 054	122 950	2 828 350
Ingående balans 2023-01-01	100 000	112 524	15 823	2 477 054	122 950	2 828 350
Föregående års vinstdisposition	-	-	-	122 950	-122 950	-
Avsättning till Fond för utvecklingsutgifter	-	-	876	-876	-	-
Återföring till Balanserat resultat	-	-	-3 409	3 409	-	-
Årets resultat	-	-	-	-	499 693	499 693
Utgående balans 2023-12-31	100 000	112 524	13 290	2 602 536	499 693	3 328 043

Fond för utvecklingsutgifter får inte användas till förlusttäckning.

Noter

Not 1. Väsentliga redovisningsprinciper

Innehållsförteckning

- 1 Allmän information
- 1.1 Läsanvisningar
- 2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna
- 2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag
- 2.2 Förutsättningar vid upprättande av Folksam LO Tjänstepensions finansiella rapporter
- 2.3 Väsentliga uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna
- 2.4 Väsentligt ändrade redovisningsprinciper i årsredovisningen 2023
- 2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt övriga regelverk för räkenskapsår 2024 eller senare
- 2.6 Utländsk valuta
- 2.7 Försäkringsavtal

1 Allmän information

Årsredovisningen avser Folksam LO Tjänstepension AB (publ) (Folksam LO Tjänstepension) med organisationsnummer 516401-6619 med säte i Stockholm, adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm. Folksam LO Tjänstepension ägs till 51 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring med organisationsnummer 502006-1585, med säte i Stockholm, och till 49 procent av LOs Försäkringshandelsbolag med organisationsnummer 969655-5870.

1.1 Läsanvisningar

Övergripande redovisningsprinciper, väsentliga uppskattningar och bedömningar samt nya och förändrade redovisningsprinciper beskrivs nedan. Övriga väsentliga redovisningsprinciper såsom finansiella instrument beskrivs i anslutning till noten i syfte att ge ökad förståelse för redovisningsområdet.

2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna

2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag

Folksam LO Tjänstepensions årsredovisning har upprättats i enlighet med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2, Redovisning för juridiska personer. Folksam LO Tjänstepension tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av ÅRFL, RFR 2 samt FFFS 2019:23. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt.

2.2 Förutsättningar vid upprättande av Folksam LO Tjänstepensions finansiella rapporter

Folksam LO Tjänstepensions funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusentals kronor. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror inom parentes avser föregående år. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår under avsnitt 2.4 Väsentligt ändrade redovisningsprinciper i årsredovisningen 2023.

2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för de finansiella rapporterna framgår i tabellen nedan och presenteras närmare i anslutning till respektive not enligt tabellens hänvisningar.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar	Not ¹⁾	
Finansiella instrument	2, 19	Upplysningar om risker, Finansiella tillgångar och skulder

¹⁾ Känslighetsanalyser framgår i not 2 Upplysningar om risker

2.4 Väsentligt ändrade redovisningsprinciper i årsredovisningen 2023

2.4.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB

2.4.1.1 Ändringar av IAS 1 Utformning av finansiella rapporter och IFRS Practice Statement 2 Making Materiality Judgement: Disclosures of Accounting Policies

Ändringarna i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter syftar till att öka användbarheten av upplysningar om tillämpade redovisningsprinciper, genom att endast beskriva *väsentliga* principer i stället för *betydande* principer. Enligt IAS 1 är information om redovisningsprinciper väsentlig om den, när den övervägs tillsammans med annan information i företagets finansiella rapporter, rimligen kan förväntas påverka beslut som användarna fattar på grundval av dessa finansiella rapporter.

IAS 1 anger fem exempel när det är troligt att det bör övervägas om upplysningar om redovisningsprinciper är väsentlig:

- Företaget har ändrat en redovisningsprincip, med väsentliga effekter på informationen i de finansiella rapporterna
- Företaget har valt en princip i situationer när IFRS tillåter mer än en princip, exempelvis värdering till verkligt värde snarare än anskaffningsvärde för förvaltningsfastigheter
- Företaget har utarbetat en princip i enlighet med IAS 8, i brist på befintlig princip inom IFRS
- Redovisningsprinciper relaterat till områden för vilka företaget har gjort väsentliga bedömningar eller uppskattningar
- Redovisningen är komplex och användare av företagets finansiella rapporter skulle annars inte förstå de väsentliga transaktionerna, andra händelserna eller förhållandena

Väsentlighet kan därmed bero på såväl karaktär som omfattning på transaktionen. Sammanfattningsvis efterfrågas fler företagsspecifika upplysningar och färre irrelevanta upplysningar om tillämpade redovisningsprinciper. Viktigt är att oväsentlig information inte döljer väsentlig information. Ändringen är tillämplig från 1 januari 2023.

Med utgångspunkt från den vägledning som lämnats i IAS 1 har Folksam LO Tjänstepension gjort en bedömning av vad som bör betraktas som väsentlig information att lämna om tillämpade redovisningsprinciper. Information om poster som bedöms vara av väsentlig karaktär och omfattning samt föremål för väsentliga uppskattningar och bedömningar lämnas därmed i de finansiella rapporterna, övrig information som betraktas som oväsentlig har tagits bort från de finansiella rapporterna. Folksam LO Tjänstepension har även ändrats strukturen för presentation av informationen om tillämpade redovisningsprinciper. Endast generell, övergripande och ändrade redovisningsprinciper beskrivs i *not 1 Väsentliga redovisningsprinciper*. Där lämnas även information om nya eller ändrade redovisningsregler. Övrig väsentlig information om tillämpade redovisningsprinciper beskrivs i anslutning till respektive not.

Folksam LO Tjänstepension har bedömt att övriga nya och ändrade redovisningsstandarder och tolkningar från IASB för räkenskapsåret 2023 inte har haft någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering.

2.4.2 Nya och ändrade föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen

Folksam LO Tjänstepension har bedömt att nya och ändrade föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen för räkenskapsåret 2023 inte har haft någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering.

2.4.3 Ändringar i övriga regelverk

Folksam LO Tjänstepension har bedömt att ändringar i övriga regelverk för räkenskapsåret 2023 inte har haft någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering.

2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt övriga regelverk för räkenskapsår 2024 eller senare

Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder i kraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2023 eller senare och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter som tillämpningen förväntas få på den finansiella rapporteringen.

2.5.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB

Folksam LO Tjänstepension har bedömt att nya och ändrade standarder och tolkningar från IASB inte kommer att få någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering den period de tillämpas för första gången.

2.5.2 Ändrade redovisningsföreskrifter från Finansinspektionen

Folksam LO Tjänstepension har bedömt att nya och ändrade föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen inte kommer att få någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering den period de tillämpas för första gången.

2.5.3 Ändringar i övriga regelverk

Folksam LO Tjänstepension har bedömt att ändringar i övriga regelverk inte kommer att få någon väsentlig inverkan på företagets finansiella rapportering den period de tillämpas för första gången.

2.6 Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Vid värdering av monetära och icke-monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta värderade till verkligt värde används balansdagens stängningskurser. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Valutakursförändringar omfattar såväl realiserade som orealiserade resultat och redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader. Värdeförändringar hänförliga till valutakursförändringar presenteras åtskilt från förändringar i verkligt värde exklusive valutakurseffekter.

2.7 Försäkringsavtal

2.7.1 Hantering av försäkringsavtal

Samtliga fondförsäkringsavtal uppdelas i redovisningen i en försäkringsdel och en investeringsdel. Uppdelningen ger en tydlig redovisning av hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. In- och utbetalningar för investeringsdel redovisas över balansräkningen som insättningar och uttag (inom fondförsäkringsåtaganden).

Intäkter för investeringsdelen består främst av de avgifter som tas ut för förvaltning av avtalen samt de rabatter som erhålles från respektive fondbolag. Dessa intäkter redovisas i resultaträkningen som Intäkter från investeringsavtal respektive Övriga tekniska intäkter. Som försäkringsdel redovisas följande: Avtal med negativ risksumma delas upp – frigjord risksumma redovisas som premieinkomst och arvsvinst som en försäkringsersättning. Mer information gällande företagets intäkter från dessa avtal framgår av not 4 och not 5.

För väsentliga redovisningsprinciper gällande försäkringstekniska avsättningar, se not 24, Öreglerade skador. Gällande försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk, se not 25, Fondförsäkringsåtaganden.

2.7.2 Ändrade regelverk med påverkan på redovisning av försäkringsavtal

Med anledning av att redovisningsstandard IFRS 4 Försäkringsavtal har fasats ut 1 januari 2023, sker klassificering och redovisning av försäkringsavtal helt med utgångspunkt från ÅRFL och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23). Folksam LO Tjänstepensions bedömning är att förändringen inte ger någon påverkan på de finansiella rapporterna, förutom att avsnitt 2.7.1 är anpassad till angiven lag och föreskrifter samt att tidigare explicita hänvisningar lämnade till den tidigare standarden IFRS 4 fasats ut.

Not 2. Upplysningar om risker

Innehållsförteckning

- 1 Riskhantering, organisation och ansvar samt kapitalhantering
- 2 Försäkringsrisker
- 3 Finansiella risker
  - 3.1 Marknadsrisker
  - 3.2 Kreditrisker
  - 3.3 Finansiell koncentrationsrisk
  - 3.4 Likviditetsrisker
- 4 Operativa risker och affärsrisker

Denna not beskriver Folksam LO Tjänstepension ABs riskhantering och lämnar kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och affärsrisker.

1. Riskhantering, organisation och ansvar samt kapitalhantering

Företagets riskhantering

Riskstrategi

Folksam LO Tjänstepensions riskstrategi är att risk ska tas medvetet och att risktagandet ska styras som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Företaget ska ta risker som förväntas addera sådant värde att det motiverar tillskottet till det totala risk-tagandet. Risker som inte önskas men som är en oundviklig konsekvens av verksamheten, exempelvis operativa risker, ska begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Företaget ska vidare enbart ta risk inom områden där det finns ett stort kunnande och kapacitet att hantera risk.

Eftersom syftet med risktagandet är att skapa värde för kunderna är risk en central komponent i Folksam LO Tjänstepensions affärsmodeller. Risktagandet i företaget ska ske medvetet och kunna ställas i relation till företagets solvens- och kapital situation.

Riskhanteringssystem

Folksam LO Tjänstepensions riskhanteringssystem syftar till att skapa struktur och stöd för verksamheten i arbetet med att hantera risker. Riskhanteringssystemet omfattar strategier, processer, rutiner och metoder för hur risker ska identifieras, mätas, övervakas, hanteras och rapporteras samt hur uppgifter och ansvar för detta är fördelat. Riskhanteringssystemet är formaliserat genom styrande regelverk i form av policyer, riktlinjer och instruktioner.

För att riskhanteringssystemet ska fungera och skapa nytta i den dagliga verksamheten arbetar Folksam LO Tjänstepension kontinuerligt med att följa upp och stärka företagets riskkultur. Riskkulturen är resultatet av medarbetarnas värderingar, attityder och beteenden samt förståelse för riskernas natur och företagets principer för riskhantering.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

Folksam LO Tjänstepensions riskhanteringssystem baseras på principen om riskbaserad verksamhetsstyrning. Detta innebär att förändringar i företagets riskexponering, som kan uppstå till följd av beslut på olika nivåer, styrs genom att riskerna på ett strukturerat och transparent sätt identifieras, analyseras och hanteras. Detta görs samordnat med övriga analyser som genomförs i verksamheten. Särskilt väsentliga områden som omfattas av riskbaserad verksamhetsstyrning är företagets strategi- och affärsplanering, förvaltning av kapital, produkt- och erbjudandehantering samt hantering av andra väsentliga verksamhetsförändringar.

Riskapitramverket

Företagets riskapitramverk, som beslutas årligen av styrelsen, är ett stöd för verksamheten vid styrning av företagets riskexponering. Viktiga komponenter i riskapitramverket är riskapitit, risktolerans, samt uppföljning och eskalering. Riskapititen uttrycker styrelsens syn på vilka risker, i art och omfattning som företaget önskar exponera sig mot och risktoleransen uttrycker vilken nivå på dessa risker som styrelsen bedömer vara en nivå som företaget är villig att acceptera. Företagets riskexponering följs löpande upp och om risktoleransen bryts, eller riskerar att brytas, sker en eskalering enligt beslutade rutiner vilka anger de processer som ska initieras och vilka åtgärder som ska övervägas vid sådana situationer.

Riskapitramverket binder samman företagets processer för mål- och strategiformulering, riskhantering och verksamhetsstyrning. Resultatet av företagets strategi- och affärsplaneringsprocess, samt företagets egen risk- och solvensbedömning, ska stämmas av med gällande riskapitramverk. Företagets egen risk- och solvensbedömning utgör även underlag för eventuell uppdatering av riskapitramverkets utformning.

Egen risk- och solvensbedömning

Den samlade effekten som Folksam LO Tjänstepensions övergripande strategier och affärsplaner har på riskexponering och kapitalbehov analyseras och stäms av mot riskapitramverket genom en egen risk- och solvensbedömning. Styrelsen ges information om huruvida de långsiktiga mål och strategier samt affärsplaner och aktiviteter som föreslås är förenliga med företagets riskapitramverk och kapitalbehov både på kort och lång sikt. Styrelsen beslutar årligen den egna risk- och solvensbedömningen.

Företaget har under året genomfört en egen risk- och solvensbedömning för perioden 2024 till 2028. Det övergripande syftet med den egna risk- och solvensbedömningen är att utifrån företagets strategier, affärsplaner och exponeringar bedöma företagets kapitalbehov samt säkerställa att företaget klarar att möta riskerna och det regulatoriska kapitalkravet.

Den egna risk- och solvensbedömningen visar att Folksam LO Tjänstepension har en stabil finansiell situation och är tillräckligt kapitaliserat för att genomföra sin affärsplan.

För kvantitativa upplysningar se femårsöversikten i förvaltningsberättelsen.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och består av de olika steg som beskrivs nedan.

Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder beroende på kategorier av risk. Syftet med riskidentifieringen är att kartlägga vilka händelser som kan inträffa med negativ inverkan på företaget och vad konsekvenserna blir om dessa inträffar. Alla materiella försäkringsrisker och finansiella risker mäts medan identifierade operativa risker och affärsrisker, inklusive deras orsaker och konsekvenser, dokumenteras, kategoriseras och analyseras genom en bedömning av deras sannolikhet och konsekvens. Värdering av konsekvens görs avseende kund- och varumärkespåverkan, ekonomisk påverkan och påverkan på regelefterlevnad. Företagets riskapitramverk är vägledande för beslut om hantering av risker och risktagandet begränsas av företagets risktolerans. Metod för hantering av enskilda risker eller kategorier av risker beror på riskens art, omfattning och komplexitet. Beslut tas om riskerna ska accepteras, reduceras, ökas eller elimineras. Verksamheten genomför beslutade åtgärder samt följer upp att åtgärderna får avsedd effekt. Riskhanteringsfunktionen stödjer första ansvarslinjen i dess arbete med riskhantering. De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskhanteringsfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori. Enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet rapporterar kontinuerligt till vd och styrelse i enlighet med krav på innehåll och periodicitet som ställs i placeringspolicyn och placeringsriktlinjerna. Rapporteringens syfte är att utgöra underlag för bedömningar av och beslut om placeringsverksamheten.

Minst två gånger per år sammanställer riskhanteringsfunktionen en riskrapport där en samlad bild av riskläget återges till vd och styrelse. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ information om företagets risker samt övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskhanteringsfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets risk- eller kapitalposition.

Organisation och ansvar

Styrelsen i Folksam LO Tjänstepension har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Styrelsens ansvar

Styrelsen ansvar innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter. Styrelsen beslutar om företagets riskaptit och risktolerans och säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även säkerställa att den får tillgång till information om och har förståelse för de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Slutligen ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut och dokumenteras.

Verkställande direktörs ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska därutöver fastställa de styrande regelverk som behövs för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamheten där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras. Inom första ansvarslinjen är affärsområdeschefer och chefer för centrala enheter ansvariga för att identifiera, mäta/analysera, hantera, övervaka och rapportera risker inom sina ansvarsområden. Detta innefattar även eventuell utlagd verksamhet. I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att de processer och rutiner som används möjliggör ett medvetet risktagande. Detta sker genom kontroller och övervakning av processer. Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de leder bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering. Alla medarbetare i företaget har, inom ramen för sina arbetsuppgifter, eget ansvar för att identifiera, hantera och rapportera risker. Medarbetarna ska även rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen i enlighet med vid var tid gällande rutiner. Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information dessa behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagets riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av aktuarie-, riskhanterings- och compliancefunktionerna. Dessa funktioner är underställda vd och stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för riskhantering, intern kontroll och regelefterlevnad i företaget. Inom andra ansvarslinjen har riskhanteringsfunktionen ansvar för att utveckla och förvalta riskhanteringssystemet i enlighet med de krav och principer som anges i företagsstyrningspolicyn och övriga styrande regelverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen ska stödja, övervaka och vid behov utmana första ansvarslinjens identifiering, analys, värdering och hantering av risker. När det gäller försäkringsrisker ansvarar aktuariefunktionen för motsvarande aktiviteter. Riskhanteringsfunktionen och aktuariefunktionen ska även tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd och stödja första ansvarslinjen vid tillämpningen av dessa. Ansvar, uppgifter och rapporteringsrutiner för andra ansvarslinjens funktioner fastställs i styrande regelverk

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i styrande regelverk.

Kapitalhantering

I kapitalhanteringspolicyn fastställer styrelsen de övergripande principerna för kapital- och likviditetshantering i Folksam LO Tjänstepension. Policyn utgör styrelsens verktyg för styrning av företaget avseende hantering av kapitalmål, kapitalbas och likviditet.

Kapitalhanteringen är samordnad med Folksam LO Tjänstepensions affärsplanering, egen risk- och solvensbedömning samt riskhantering. Kapitalhanteringen ska vara ändamålsenlig för styrning och måluppfyllnad, samt uppfylla alla gällande regelverkskrav.

Med ändamålsenlig kapitalisering avses den storlek på kapitalbas och dess poster som vid var tidpunkt möjliggör att klara den dagliga driften, täcka risker och åtaganden i verksamheten, genomföra beslutade strategier och affärsplaner samt skapa god avkastning, i samtliga fall uppfyllande alla gällande regelverkskrav.

Folksam LO Tjänstepension har fastställt ett riktvärde för kapitalbasen, vid vilken kapitaliseringen långsiktigt anses vara ändamålsenlig.

Kapitalbas

Förenligt med tjänstepensionsregleringen, ingår i Folksam LO Tjänstepensions kapitalbas aktiekapital, övriga fonder, årets resultat och obeskattade reserver. Avdrag görs för immateriella tillgångar.

Kapitalkrav

Förenligt med tjänstepensionsregleringen, och såväl externt som internt, rapporterar Folksam LO Tjänstepension kapitalkrav beräknade i enlighet med det riskkänsliga kapitalkravet. Intern rapporteras även ett internt kapitalkrav (ICR) för mätning och uppföljning av vissa risker.

Risker i Folksam LO Tjänstepension

Folksam LO Tjänstepensions risker delas in i fyra övergripande riskkategorier:

- Försäkringsrisker
- Finansiella risker
- Operativa risker
- Affärsrisker

Dessa riskkategorier är i sin tur indelade i olika underliggande riskkategorier och risker. I kommande avsnitt beskrivs Folksam LO Tjänstepensions försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker samt affärsrisker.

2. Försäkringsrisker

Folksam LO Tjänstepension erbjuder sparandeförsäkring i form av fondförsäkring och ska vara ett ansvarstagande och pålitligt företag med god kontroll av försäkringsriskerna.

Den övergripande styrningen av försäkringsriskerna fastställs i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller bland annat principer för hur försäkringstekniska avsättningar beräknas. Riktlinjerna är också styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. Riktlinjer beslutas av styrelsen. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av vd, anges vilka antaganden som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas. Aktuariefunktionen föreslår förändringar av försäkringstekniska riktlinjer medan chefsaktuarien föreslår förändringar av försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Hantering av försäkringsrisk

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla tjänstepensionsföretag. En sund prissättning av riskerna bidrar till Folksam LO Tjänstepensions långsiktiga lönsamhet.

Risker förekommer i samband med tecknande av försäkring och i samband med beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Riskerna i avsättningarna är dock begränsade på grund av att försäkringstagarna står den finansiella risken.

Dödlighetsrisk

Med dödlighetsrisk avses risken för att Folksam LO Tjänstepensions möjlighet att nå sina mål påverkas av en minskad dödlighet bland de försäkrade.

Risken hanteras genom att dödligheten i beståndet följs upp, och genom att dödlighetsantaganden uppdateras.

Driftkostnadsrisk

Med driftkostnadsrisk avses risken att Folksam LO Tjänstepensions möjlighet att nå sina mål påverkas av förändringar av drifts-, anskaffnings- och skadebehandlingskostnader. Underskattade driftskostnader kan medföra förluster på grund av att intäkterna inte täcker kostnaderna och att otillräckliga avsättningar beräknas.

Förutsättningar för hantering av driftskostnadsrisken skapas genom uppföljning och utveckling av förbättrade metoder för att fördela driftskostnader.

Optionsrisk

Försäkringsprodukterna kan innehålla optioner att avsluta försäkringen på grund av flytt samt att avsluta premiebetalningen. Med annullationsrisk avses risken att Folksam LO Tjänstepensions möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av att premiebetalningar upphör och/eller att försäkringskapital flyttas.

Försäkringstagaren har även en option att ändra till exempel utbetalningstidpunkt eller utbetalningstidens längd. I optionsrisk ingår, förutom annullationsrisk, även risken att Folksam LO Tjänstepension inte når sina mål på grund av att dessa optioner utnyttjas i högre grad än förväntat. Hänsyn tas till optionsrisken vid lönsamhetsberäkningar och värderingar av försäkringsavtal.

Folksam LO Tjänstepension följer regelbundet utvecklingen av utnyttjade optioner. Risken hanteras genom aktiva kundkontakter och produktutveckling. Vid flytt av försäkring till annat företag kan en avgift tas ut.

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses risken för att Folksam LO Tjänstepensions möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker. Folksam LO Tjänstepensions försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. För kollektivavtalad försäkring har företaget ingen möjlighet att styra över riskspridningen men inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en risktjämning i form av en större förutsägbarhet om den totala ersättningens omfattning.

Övrigt

Utöver ovan nämnda försäkringsrisker så kan förändringar i lagar och externa regelverk också få betydelse för Folksam LO Tjänstepensions möjlighet att nå sina mål. Dessa hanteras bland annat genom omvärldsbevakning.

Mätning av och exponering mot försäkringsrisk

För att mäta hur exponerat företaget är mot försäkringsrisker görs stresstester och framåtblickande analyser. Dessutom beräknas ett internt kapitalkrav.

Driftskostnadsrisk och optionsrisk är de risker som bedöms vara de största försäkringsriskerna i företaget. Företaget är även exponerat mot långlevnadsrisk men denna risk är dock mycket begränsad då avtalen är sådana att dödlighetsantagandena kan ändras under försäkringstiden.

Mätning av försäkringsrisker sker även genom resultatuppföljning. Bland annat sker uppföljning av det så kallade riskresultatet och driftskostnadsresultatet.

Risker med påverkan på de försäkringstekniska avsättningarna

Samtliga åtaganden är exponerade mot driftskostnadsrisk och en övervägande del även mot optionsrisk. En förändring av driftskostnader samt nyttjande av optioner påverkar dock avsättningarnas storlek enbart om nuvärdet av framtida förväntade kostnader överstiger motsvarande nuvärde av framtida förväntade intäkter vilket för närvarande inte är fallet. Företaget bedöms vidare inte vara exponerat mot betydande koncentrationsrisk till följd av otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker. Därmed lämnas ingen kvantitativ analys av riskernas påverkan på de försäkringstekniska avsättningarna.

Rapportering av försäkringsrisk

Som ett led i Folksam LO Tjänstepensions interna uppföljning och riskhantering informeras styrelsen löpande om utvecklingen av försäkringsriskerna. I riskrapporten, riskhanteringsfunktionens rapport om risker till vd och styrelse, ges en samlad bild av riskläget, inklusive försäkringsrisker. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ uppföljning av risker.

I aktuarierapporten rapporterar aktuariefunktionen till styrelsen om bedömningar avseende tecknande av försäkring och beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Rapporten redogör även för de brister som aktuariefunktionen har identifierat i sitt arbete och innehåller rekommendationer om åtgärder. Extern rapportering sker i form av den aktuariella resultatanalysen, i årsrapporten till Finansinspektionen, vilken innehåller en analys av årets legala riskresultat och driftsresultat. I Folksam LO Tjänstepensions egen risk- och solvensbedömning beskrivs de risker som Folksam LO Tjänstepension är, eller kommer att bli, exponerad för under perioden 2024 till 2028.

3. Finansiella risker

Finansiell risk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av finansiella händelser. Exempel på händelser kan vara marknadshändelser såsom aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.

För att underlätta fondadministrationen för försäkringstagarnas räkning håller företaget ett handelslager med fondandelar för vilka företaget bär den finansiella risken. Utöver dessa tillgångar har företaget placeringstillgångar vilka sammantaget ska hållas inom de ramar som styrelsens placeringspolicy anger. Regulatoriska krav avseende skuldtäckning och solvens utgör ytterligare restriktioner som ska uppfyllas.

Företaget är indirekt exponerat för marknadsrisk då intäkterna är beroende av storleken på kundernas förvaltade kapital. Värdet på kundernas fondinnehav påverkas av de marknadsriskerna fonderna är exponerade mot. Företaget säkrar inte risker hänförliga till förändringar i värdet på kundernas investeringar eller de som uppkommer på grund av valutakursförändringar i dessa.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt vad verksamheten i övrigt ska förhålla sig till. Vd ansvarar för att förvaltningen av företagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna.

Företagets tillgångar är fördelade i följande tillgångsportföljer:

- Placeringstillgångar för vilka försäkringstagare/ försäkrade står för den finansiella risken
- Handelslager, egna placeringstillgångar för att underlätta fondadministrationen
- Företagets egna placeringstillgångar utöver handelslagret

Uppföljning och riskkontroll avseende finansiella risker är organiserad genom att:

- Placeringarna stäms löpande av mot de begränsningar som ges av placeringsriktlinjerna.
- Handelslagrets storlek och fördelning stäms löpande av mot de nivåer som är fastställda av vd.
- Riskhanteringsfunktionen ansvarar för att en självständig uppföljning av de finansiella riskerna och rapporterar dels omgående eventuella överträdelser till styrelsen och vd samt dels löpande utvecklingen av de finansiella riskerna.

Hantering av finansiella risker

Merparten av tillgångarna finns i tillgångsportföljen där försäkringstagarna står den finansiella risken. För övriga tillgångsportföljer anger placeringsregelverken godkända tillgångsslag, instrument och motparter.

3.1 Marknadsrisk

Marknadsrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av svängningar i nivån eller volatiliteten när det gäller marknadspriserna för tillgångar, skulder och finansiella instrument.

Marknadsrisken är en betydande risk för Folksam LO Tjänstepension och delas i sin tur in i aktiekursrisk, ränterisk samt valutarisk. Dessa risker mäts och följs upp med det regulatoriska kapitalkravet, men även med ett internt kapitalkrav (ICR), känslighetsanalyser och stresstest.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar av nivåerna på marknadspriserna för aktier eller dessas volatilitet. Aktiekursrisk uppstår i placeringsverksamheten, hänförliga till balansräkningens rad för Aktier och andelar.

Känslighetsanalys av aktiekursrisk

Känslighetsanalys visar effekten av förändringar i aktiepriser, dels på resultat före skatt dels för eget kapital med hänsyn till skatt, vid en nedgång om 10 procent i marknadsvärdet.

Tkr	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Känslighetsanalys aktiekursrisk				
Investeringsfonder	987 178	-98 718	297 403	-29 740
Nettopåverkan resultat före skatt		-98 718		-29 740
Nettopåverkan eget kapital		-78 382		-23 614

Ränterisk

Ränterisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar i de durationsberoende räntesatserna eller deras volatilitet.

Känslighetsanalys av ränterisk

Folksam LO Tjänstepension mäter ränkekänslighet för tillgångar där försäkringstagarna inte bär marknadsrisken. Känslighetsanalys visar effekten av ett ränteskifte av marknadsräntorna med + 1 procentenhet, dels på resultat före skatt dels för eget kapital med hänsyn till skatt.

Tkr	2023		2022	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Känslighetsanalys ränterisk				
Investeringsfonder räntebärande	2 030 939	-69 052	2 521 090	-59 685
Nettopåverkan resultat före skatt		-69 052		-59 685
Nettopåverkan eget kapital		-54 827		-47 390

Valutarisk

Valutarisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av känsligheten hos värdena av tillgångar, skulder och finansiella instrument för ändringar av nivåerna på valutakurserna eller dessas volatilitet. I de fall tillgångar eller skulder är denominerade i utländsk valuta, det vill säga en annan valuta än svenska kronor, uppstår valutarisk.

Valutaexponering får endast förekomma mot de valutor där exponering kan uppstå genom placeringar i fondandelar, såsom egna placeringar, fondförsäkringstillgångar för vilka exponeringen har sitt ursprung i försäkringsåtaganden och handelslager relaterat till fondförsäkringstillgångar. Valutaexponeringen begränsas genom fastställda limiter och styrs främst genom effektiv fondhandel.

Fondförsäkringstillgångar och fondförsäkringsåtaganden samt företagets egna placeringar och dess handelslager är denominerade i svensk valuta, givet detta lämnas inte kvantitativa upplysningar.

Indirekt valutaexponering föreligger i fondandelar denominerade i svenska kronor men där de underliggande tillgångar är denominerade i utländsk valuta. Sådan exponering kan föreligga för såväl fondförsäkringstillgångar för vilka värdet motsvaras av värdet för fondförsäkringsåtaganden, handelslager och egna placeringar i fondandelar. Valutarisk som kan uppstå indirekt via handelslager och företagets egna placeringar bedöms vara mycket liten.

3.2 Kreditrisk

Kreditrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen till följd av svängningar i kreditvärdigheten hos emittenter, motparter och gäldenärer. Företaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kreditrisk uppstår huvudsakligen i placeringsverksamheten, men även förekommande fall inom återförsäkring.

Kreditriskexponering

Den kreditriskexponering (före avdrag för förlustreserver, kvittning och före värde av säkerheter) som företaget har i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabell Kreditkvalitet. Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

2023

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Tkr

Låg-hög kreditrisk	<u>Låg kreditrisk</u>					<u>Normal rating</u>		<u>Hög kreditrisk</u>		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ²⁾	Brutto före kvittning och förlust-reserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Fordringar ¹⁾	-	-	-	-	83 281	-	5 775	-	-	-	89 056
Kassa och bank	-	-	910 014	-	-	-	-	-	-	-	910 014
Upplupna ränteintäkter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga upplupna intäkter	-	-	-	-	-	-	139 310	-	-	-	139 310
Summa i balansräkningen	-	-	910 014	-	83 281	-	145 085	-	-	-	1 138 380
Summa	-	-	910 014	-	83 281	-	145 085	-	-	-	1 138 380
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen</i>	-	-	910 013	-	2 529	-	-	-	-	-	912 542
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

²⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

2022

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Tkr

Låg-hög kreditrisk	<u>Låg kreditrisk</u>					<u>Normal rating</u>		<u>Hög kreditrisk</u>		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ²⁾	Brutto före kvittning och förlust-reserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Fordringar ¹⁾	-	-	-	-	28 655	-	7 653	-	-	-	36 308
Kassa och bank	-	-	564 780	-	-	-	-	-	-	-	564 780
Upplupna ränteintäkter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga upplupna intäkter	-	-	-	-	-	-	128 100	-	-	-	128 100
Summa i balansräkningen	-	-	564 780	-	28 655	-	135 753	-	-	-	729 188
Summa	-	-	564 780	-	28 655	-	135 753	-	-	-	729 188
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen</i>	-	-	564 780	-	-	-	2 522	-	-	-	567 302
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk</i>	-	-	-	-	-	-	2 522	-	-	-	2 522

¹⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

²⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

3.3 Finansiell koncentrationsrisk

Finansiell koncentrationsrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen som härrör från bristande diversifiering av tillgångsportföljen, exempelvis avseende tillgångsklasser, sektorer eller emittenter.

Företaget kan exponeras för koncentrationsrisk genom innehav av egna placeringstillgångar, handelslager i fonder samt banktillgodohavanden. Företagets egna placeringstillgångar, utöver placeringar i handelslagret, består per årsskiftet av innehav i andelar i ränte- och aktiefonder. Placeringarna i fonder sker så att en god riskspridning uppnås. I företagets handelslager finns normalt mindre belopp i fonder som tillhandahålls för kunders köp och försäljning av fondandelar. Dock kan det under kortare tidsperioder finnas större poster med fondbesittelse som kan innebära en koncentrationsrisk. Sammantaget bedöms dock koncentrationsrisken som låg.

Väsentliga koncentrationer, Tkr

2023	Kredit- exponeringar	Total
Swedbank	910 014	910 014
Summa	910 014	910 014

2022	Kredit- exponeringar	Total
Swedbank	564 780	564 780
Summa	564 780	564 780

3.4 Likviditetsrisker

Likviditetsrisk avser förlust eller negativ förändring avseende den finansiella ställningen till följd av att finansiella transaktioner inte kan fullgöras eller endast till avsevärd merkostnad eller oönskad riskexponering.

Företaget hanterar likviditetsrisk med hjälp av buffertar som står i proportion mot prognoser av likviditetsbehov på kort sikt. Likviditetsbehov på kort sikt hanteras genom att hålla en tillräcklig kassa i form av banktillgodohavanden. Företaget hanterar risken för att inte kunna genomföra finansiella transaktioner genom att tillgångarna placeras i fondandelar i de fonder som de försäkrade/försäkringstagarna erbjuds eller fonder med god likviditet som kan avyttras utan föregående avisering. Företagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

Företaget mäter och följer upp likviditetsrisk med hjälp av likviditetsriskkvoter. Kvoten för likviditetsrisk på 1 och 12 månaders horisont baseras på tillgångar, exklusive fondförsäkringstillgångar, i relation till egna in- och utflöden.

I översikt för löptider fördelas återstående avtalade odiskonterade kassautflöden avseende finansiella skulder, det innebär att beloppen kan skilja sig åt jämfört med balansräkningen som utgår från diskonterade belopp. Kassautflöden där motparten kan välja när skulden betalas hänförs till det tidigaste tidpunkten då betalning kan krävas och presenteras som "På anmodan". För kassautflöden utan avtalad löptid eller för vilka betalningstidpunkt inte kan fastställas presenteras som "Utan löptid".

Återstående löptider

2023

Likviditetsexponering Finansiella skulder, Tkr	På anmodan	< 1 år	1-5 år	> 5år	Utan löptid	Summa
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	175 356 502	-	-	-	-	- 175 356 502
Andra finansiella skulder	-	106 128	-	-	-	- 106 128
Summa balansräkning	175 356 502	106 128	-	-	-	- 175 462 629
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-
Summa	175 356 502	106 128	-	-	-	- 175 462 629

2022

Likviditetsexponering Finansiella skulder, Tkr	På anmodan	< 1 år	1-5 år	> 5år	Utan löptid	Summa
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	149 984 778	-	-	-	-	- 149 984 778
Andra finansiella skulder	-	64 385	-	-	-	- 64 385
Summa balansräkning	149 984 778	64 385	-	-	-	- 150 049 163
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-
Summa	149 984 778	64 385	-	-	-	- 150 049 163

För upplysningar om förväntade löptider, se not 20 Förväntade återvinningstidpunkter.

4 Operativa risker och affärsrisker

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i den löpande verksamhetens genomförande, orsakade av otillräckliga eller fallerade processer, medarbetare, system eller av externa händelser.

Affärsrisk

Affärsrisk avser förlust till följd av strategiska eller affärsrelaterade beslut eller av händelser utanför företagets direkta kontroll. Affärsriskerna påverkas av företagets förmåga att hantera förändringar. Affärsrisk delas in i omvärldsrisk (händelser utanför företagets direkta kontroll) och beslutsrisk (att strategiska och affärsrelaterade beslut baseras på otillräckliga underlag och analyser).

Hantering av verksamhetsrisker

En grundläggande princip inom företaget är att risk tas medvetet och riskhanteringen är en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker därför systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering samt inför beslut om väsentliga förändringar.

Vid riskidentifiering är utgångspunkten verksamhetens mål, en aktuell omvärldsanalys och nulägesbedömning, informationsklassning samt incidenter. Omvärldsanalysen ska innefatta bevakning av nya riskområden.

Riskhanteringsprocessen för operativ risk och affärsrisk följer i allt väsentligt den process som beskrivs under rubrik "Riskhanteringsprocessen". Rapportering av operativ risk och affärsrisk sker två gånger per år till vd och styrelse i den riskrapport som sammanställs av riskhanteringsfunktionen.

Incidenthantering

Incidenter rapporteras av alla medarbetare. Incidenterna kategoriseras och värderas och vidtagna åtgärder dokumenteras och följs upp. Till stöd för detta finns riktlinjer och instruktioner.

Kontinuitetsplanering

Om oönskade händelser inträffar trots att riskreducerande åtgärder har vidtagits begränsas konsekvenserna med hjälp av kontinuitetsplanering och krisberedskap. Kris- och kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser. Styrelsens övergripande mål och krav när det gäller kontinuitetshantering för Folksam LO Tjänstepension tydliggörs i interna regelverk.

Not 3. Premieinkomst

Tkr	2023	2022
Frigjord risksumma ¹⁾	240 902	198 307
Summa	240 902	198 307

¹⁾ Som premie redovisas frigjord risksumma som uppstår då hela eller delar av fondvärdet tillfaller företaget vid försäkrads dödsfall.

Not 4. Övriga tekniska intäkter

Tkr	2023	2022
Fondrabatt från fondförvaltare	552 120	723 486
Summa	552 120	723 486

Not 5. Intäkter från avtal med kunder

Noten nedan visar till största delen intäkter från avtal inom Folksam LO Tjänstepensions fondförsäkringsverksamhet. Det innebär att avtal med en kund i detta sammanhang inte avser leasingavtal, försäkringsavtal eller avtal kopplat till finansiella instrument.

Folksam LO Tjänstepension har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift och flyttavgift.

Redovisningsprinciper

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, exempelvis fondbyte eller flytt till annan försäkringsgivare intäktsförs i samband med händelsen. För långlevnadsrisker tas premier ut genom att hela eller delar av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller företaget vid försäkrads dödsfall där förmånstagare saknas. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital och redovisas som en förändring i försäkringstekniska avsättningar.

Provisioner

För köp av fondandelar erhåller Folksam LO Tjänstepension fondrabatt från respektive fondbolag, vilken beräknas i procent av respektive fonds nettoförvaltningsavgift och baseras på det totala värdet av innehavet i fonderna. Med nettoförvaltningsavgift avses aktuell förvaltningsavgift och viss administrativ avgift minskat med avgifter till förvaringsinstitut, revisorer och tillsynsavgifter. Förvaltningsavgiften kan variera från fond till fond. Fondrabatten regleras månadsvis eller kvartalsvis, efter utgången av aktuell period.

Administrationsavgift

I fondförsäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning. För tackning av kostnaderna tas avgifter ut genom inlösen av fondandelar. Administrationsavgift belastar fondvärdet månadsvis genom inlösen av fondandelar och kan bestå av ett fast belopp och/eller en viss procent av fondvärdet.

Flyttavgift

För att täcka kostnader vid utflytt från Folksam LO Tjänstepension kan flyttavgifter tas ut. Inom vissa områden tas även en administrationsavgift ut av valcentralen. Avgifterna dras för kund vid utflyttstillfället.

Tabellen nedan visar intäkter per typ av tjänst:

Tkr	2023	2022
Typ av tjänst		
Provisioner	552 120	723 486
Administrationsavgift	39 743	39 166
Flyttavgifter	1 982	1 768
Summa intäkter från avtal med kunder	593 844	764 421

Not 6. Utbetalda försäkringsersättningar

Tkr	2023	2022
Arvsvinst ¹⁾	-222 853	-201 571
Skadebehandlingskostnader	-1 119	-1 429
Rabatter till försäkringstagare	-118 936	-297 820
Summa	-342 907	-500 820

¹⁾ Som utbetald försäkringsersättning redovisas den arvsvinst som under räkenskapsåret tillförts försäkringar där återbetalningsskydd saknas.

Not 7. Driftskostnader

Tkr	2023	2022
Specifikation av resultatposten driftskostnader		
Anskaffningskostnader	-15 712	-13 631
Administrationskostnader	-161 030	-118 286
Overheadkostnader	-7 799	-5 820
Summa	-184 541	-137 737
Övriga driftskostnader		
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-1 119	-1 429
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-2 848	-2 181
Summa	-3 967	-3 610
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag		
Personalkostnader m m ¹⁾	-112 741	-78 835
Lokalkostnader m m	-7 476	-5 982
Av- och nedskrivningar	-3 601	-1 687
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-64 691	-54 842
Summa	-188 508	-141 346
Specifikation av arvode och kostnadsersättning till revisorer		
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag ²⁾	-219	-402
Andra uppdrag	-100	-219
Summa	-319	-621

¹⁾Folksam LO Tjänstepension har för bokslutsår 2022 erhållit återbäring inom kollektivavtalet KTP2 från Folksam Sak via befintlig kostnadsfördelningsmodell. Återbäringen om 3 759 tkr redovisas som kostnadsreduktion.

²⁾Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av års- och koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och vd:s förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 8. Kapitalavkastning, intäkter

Tkr	2023	2022
Erhållna utdelningar	2 175	2 036
Ränteintäkter		
Övriga ränteintäkter	34 451	12 334
Realisationsvinst netto		
Aktier och andelar	-	21 136
Summa	36 626	35 505

Not 9. Orealiserade vinster på placeringstillgångar

Tkr	2023	2022
Aktier och andelar	92 190	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	131 576	-
Summa	223 765	-

Not 10. Kapitalavkastning, kostnader

Tkr	2023	2022
Kapitalförvaltningskostnader	-2 848	-2 181
Räntekostnader		
Övriga räntekostnader	-624	-112
Valutakursförlust netto	-3	-1
Realisationsförlust netto		
Aktier och andelar	-4 648	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-912	-
Övriga finansiella kostnader	-1	-12
Summa	-9 037	-2 306

Not 11. Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Tkr	2023	2022
Aktier och andelar	-	-99 268
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-182 666
Summa	-	-281 934

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Tkr, 2023	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa	Upplupet anskaffnings- värde	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	-4 537	94 349	89 812	-	89 812
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	136 808	136 808	-	136 808
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	-	21 560 118	21 560 118	-	21 560 118
Övriga fordringar	-	-	-	94	94
Kassa och bank	-	-58	-58	27 454	27 396
Summa	-4 537	21 791 217	21 786 680	27 548	21 814 228
Finansiella skulder					
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk	-	-21 560 118	-21 560 118	-	-21 560 118
Övriga skulder	-	-	-	-570	-570
Summa	-	-21 560 118	-21 560 118	-570	-21 560 688
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	-4 537	231 099	226 562	26 979	253 540
Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella tillgångar				27 548	
Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella skulder				-566	

I noten ingår resultatposterna Kapitalavkastning intäkter och kostnader, Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar samt Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Ej fördelbara finansiella poster och icke finansiella poster ingår ej.

Tkr, 2022	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa	Upplupet anskaffnings- värde	Summa
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	6 192	-82 182	-75 990	-	-75 991
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-176 964	-176 964	-	-176 964
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	-	-25 727 693	-25 727 693	-	-25 727 693
Övriga fordringar	-	-	-	21	21
Kassa och bank	-	-	-	6 569	6 569
Summa	6 192	-25 986 839	-25 980 647	6 589	-25 974 058
Finansiella skulder					
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk	-	25 727 693	25 727 693	-	25 727 693
Övriga skulder	-	-	-	-113	-113
Summa	-	25 727 693	25 727 693	-113	25 727 579
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	6 192	-259 146	-252 954	6 476	-246 479
Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella tillgångar				6 588	
Räntor enligt effektivräntemetoden Finansiella skulder				-112	

I noten ingår resultatposterna Kapitalavkastning intäkter och kostnader, Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar samt Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Ej fördelbara finansiella poster och icke finansiella poster ingår ej.

Not 13. Bokslutsdispositioner

Tkr	2023	2022
Periodiseringsfond		
Ingående balans	47 900	46 084
Avsättning	9 960	13 355
Upplösning	-3 717	-11 539
Utgående balans	54 144	47 900
Periodiseringsfond per räkenskapsår		
Periodiseringsfond räkenskapsår 2017	-	3 717
Periodiseringsfond räkenskapsår 2018	8 391	8 391
Periodiseringsfond räkenskapsår 2019	9 184	9 184
Periodiseringsfond räkenskapsår 2020	2 187	2 187
Periodiseringsfond räkenskapsår 2021	11 066	11 066
Periodiseringsfond räkenskapsår 2022	13 355	13 355
Periodiseringsfond räkenskapsår 2023	9 960	-
Summa	54 143	47 900

Not 14. Skatter

Tkr	2023	2022
Skatt på årets resultat		
Aktuell skattekostnad	-335 051	-137 628
varav avkastningsskatt	-328 554	-128 916
varav inkomstskatt	-6 497	-8 712
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-46 096	58 078
Summa	-381 147	-79 549
Aktuell skattekostnad avseende avkastningsskatt		
Avkastningsskatt	-328 554	-128 916
Summa	-328 554	-128 916
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt		
Periodens skattekostnad	-6 497	-8 712
Summa	-6 497	-8 712
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader andra finansiella placeringstillgångar	-46 096	58 078
Summa	-46 096	58 078
Skatt avseende inkomstskatt		
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-6 497	-8 712
Uppskjuten skatt	-46 096	58 078
Summa	-52 593	49 367
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt		
Resultat före skatt	880 840	202 499
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	-635 728	-453 049
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	245 112	-250 550
Skatt enligt gällande skattesats, 20,6%	-50 493	51 613
Skatteeffekt andra ej avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	-2 100	-2 247
Redovisad effektiv skatt	-52 593	49 367
Effektiv skatt	21,5%	19,7%

Not 14. Skatter forts.

Tkr	2023	2022
Uppskjutna skattefordringar (-) och skatteskulder (+)		
Aktier och andelar	59 355	40 365
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-3 926	-31 031
Summa	55 430	9 334

Årets förändringar av uppskjuten skatt i temporära skillnader har redovisats över resultaträkningen. Ej aktiverade underskottsavdrag uppgår till 0 (0) miljoner kronor.

Redovisningsprinciper

Skattekostnad för perioden utgörs av inkomstskatt (aktuell skatt, uppskjuten skatt) samt avkastningsskatt. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas i eget kapital då tillhörande skatteeffekt redovisas på motsvarande sätt. Kostnaden för avkastningsskatten redovisas under raden Skatt på årets resultat. Folksam LO Tjänstepension är skattskyldig för inkomstskatt på vinst avseende företagets egna medel. Verksamhet inom sparprodukter (fondförsäkring) är avkastningsskattepliktig.

Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. I aktuell skatt ingår även källskatt på erhållna utdelningar.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt är inkomstskatt som avser framtida räkenskapsår till följd av tidigare händelser. Uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar redovisas på temporära skillnader som uppstår mellan redovisade respektive skattemässiga värden för tillgångar och skulder samt för övriga skattemässiga avdrag eller underskott. Uppskjutna skattefordringar netto redovisas mot uppskjutna skatteskulder endast om det finns legal kvittningsrätt, kan betalas med ett nettobelopp eller om tillgångarna realiserar samtidigt som skulderna regleras. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade på balansdagen. Effekter av förändringar i gällande skattesatser resultatförs i den period förändringen lagstaddades. Förändringar av uppskjuten skatt redovisas över resultaträkningen. Uppskjutna skattefordringar redovisas som Fordringar och uppskjutna skatteskulder redovisas som Avsättningar i balansräkningen. Obeskattade reserver redovisas inklusive uppskjuten skatt.

Avkastningsskatt

Folksam LO Tjänstepension betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på Folksam LO Tjänstepensions resultat, utan är en slags schablonskatt på avkastningen som beräknas på nettotillgångarna som tillhör avkastningsbeskattade produkter. Folksam LO Tjänstepensions verksamhet inom fondförsäkring klassificeras som pensionsförsäkring.

Underlaget för avkastningsskatt beräknas i två steg. Först beräknas ett kapitalunderlag och därefter ett skatteunderlag. Kapitalunderlaget är värdet av samtliga tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. Kapitalunderlaget för avkastningsskatt fördelas utifrån försäkringsprodukternas andel av eget kapital och försäkringstekniska avsättningar. Kapitalunderlag som hänför sig till inkomstbeskattad verksamhet avkastningsbeskattas inte.

Skatteunderlaget beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan för kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, dock lägst 0,5 procent av kapitalunderlaget. Skatteunderlaget multipliceras sedan med skattesatsen som är 15 procent.

Not 15. Andra immateriella tillgångar

Tkr	2023	2022
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	19 819	11 946
Investeringar ¹⁾	876	7 873
Utrangeringar ¹⁾	-815	0
Utgående balans	19 880	19 819
Akkumulerade av- och nedskrivningar		
Ingående balans	-3 996	-2 569
Årets avskrivningar	-2 594	-1 427
Årets nedskrivningar ¹⁾	-815	0
Utrangeringar ¹⁾	815	0
Utgående balans	-6 590	-3 996
Redovisade värden	13 290	15 823
Årets av- och nedskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen		
Driftskostnader	-3 409	-1 427

¹⁾ Under 2023 har 815 tkr aktiverats avseende en för året ny egenutvecklad immateriell tillgång. Under kvartal 4 har ny bedömning gjorts som resulterat i att tillgången skrivits ned med 100 procent och samtidigt utrangerats.

Under 2023 har 2 490 (1 845) tusen kronor kostnadsförts avseende utgifter för forskning, samt 9 960 (7 381) tusen kronor avseende utgifter för utveckling.

Utgifter för forskning och utveckling innefattar samtliga utgifter som direkt kan hänföras till forsknings- eller utvecklingsinvesteringar.

Avskrivningstid

De internt utarbetade immateriella tillgångarna avser utveckling av livförsäkringssystem samt utveckling av processen för tjänstepensionsregleringen. Nyttjandeperioden är 7 år respektive 5 år och skrivs av linjärt.

Immateriella tillgångar under användning

Vid varje bokslutstillfälle ska Folksam LO Tjänstepensionsförsäkring pröva om det finns indikationer på nedskrivningsbehov för immateriella tillgångar som är under användning. Om det finns en eller flera indikationer på en värdeminskning jämförs tillgångens redovisade värde med återvinningsvärdet. Under 2023 har inga indikationer av sådant slag noterats och inga nedskrivningar genomförts.

Immateriella tillgångar under pågående utveckling

Inom Folksam pågår ett arbete med att ta fram en ny modell för nedskrivningsprövningar av immateriella tillgångar under pågående utveckling. Under 2023 har de största tillgångarna inom Folksam-koncernen genomlysts för att under 2024 följas upp med den nya processen för samtliga tillgångar. De tillgångar inom Folksam LO Fondförsäkring som är under utveckling uppgår till 153 tkr.

Not 16. Aktier och andelar

Tkr	2023	2022
Bokfört värde	642 213	490 959
Anskaffningsvärde	354 080	295 012
Verkligt värde	642 213	490 959
varav:		
Noterade aktier	642 213	490 959

Not 17. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Tkr	2023	2022
Anskaffningsvärde		
Svenska räntefonder	2 430 118	2 106 947
Summa	2 430 118	2 106 947
varav:		
Noterade	2 430 118	2 106 947
Verkligt värde		
Svenska räntefonder	2 411 061	1 956 310
Summa bokfört värde	2 411 061	1 956 310
varav:		
Noterade	2 411 061	1 956 310
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden.	0	0
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden.	-19 057	-150 637

Not 18. Fondförsäkringstillgångar

Tkr	2023	2022
Bokfört värde	175 108 947	149 891 980
Verkligt värde	175 108 947	149 891 980

Not 19. Finansiella tillgångar och skulder

Värderingskategorier för finansiella instrument

Vid klassificering och värdering föreligger ett tydligt samband med företagets affärsmodeller för förvaltning av finansiella tillgångar, följande värderingskategorier tillämpas av företaget:

- Upplupet anskaffningsvärde
- Verkligt värde via resultaträkningen
  - Obligatoriskt verkligt värde
    - Innehav för handelsändamål
    - Andra affärsmodeller

Tillämpade värderingskategorier för finansiella skulder:

- Upplupet anskaffningsvärde, huvudregel med undantag för:
- Verkligt värde via resultaträkningen
  - Obligatoriskt verkligt värde
    - Innehav för handelsändamål
    - Andra innehav obligatoriskt verkligt värde

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Tkr, 2023	Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffnings- värde	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt		
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa				Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Tillgångar									
Aktier och andelar	359	641 854	642 213	-	642 213	642 213	642 213	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	152	2 410 910	2 411 061	-	2 411 061	2 411 061	2 411 061	-	-
Fondförsäkringstillgångar	-	175 108 947	175 108 947	-	175 108 947	175 108 947	175 108 947	-	-
Övriga fordringar	5 776	80 752	86 527	2 529	89 056	89 056	86 527	-	-
Kassa och bank	-	1	1	910 013	910 014	910 014	1	-	-
Övriga upplupna intäkter	-	139 310	139 310	-	139 310	139 310	139 310	-	-
Summa finansiella tillgångar	6 286	178 381 773	178 388 059	912 542	179 300 601	179 300 601	178 388 059	-	-
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	55 263	55 263	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	55 263	55 263	-	-	-
Summa tillgångar	6 286	178 381 773	178 388 059	912 542	179 355 864	179 355 864	178 388 059	-	-
Skulder									
Fondförsäkringsåtaganden	-	175 356 502	175 356 502	-	175 356 502	175 356 502	-	175 356 502	-
Övriga skulder	71 610	-	71 610	33 744	105 354	105 354	71 610	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	774	774	774	-	-	-
Summa finansiella skulder	71 610	175 356 502	175 428 111	34 518	175 462 629	175 462 629	71 610	175 356 502	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	511 048	511 048	-	-	-
Summa skulder	71 610	175 356 502	175 428 111	34 518	175 973 678	175 973 678	71 610	175 356 502	-

Not 19. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Tkr, 2022	Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt			Upplupet anskaffnings- värde	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning Verkligt värde via resultaträkningen Obligatoriskt		
	Innehav för handels- ändamål	Andra affärs- modeller	Summa				Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Tillgångar									
Aktier och andelar	405	490 554	490 959	-	490 959	490 959	490 959	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	258	1 956 052	1 956 310	-	1 956 310	1 956 310	1 956 310	-	-
Fondförsäkringstillgångar	-	149 891 980	149 891 980	-	149 891 980	149 891 980	149 891 980	-	-
Övriga fordringar	5 130	28 655	33 786	2 522	36 308	36 308	33 786	-	-
Kassa och bank	-	1	1	564 780	564 780	564 780	1	-	-
Övriga upplupna intäkter	-	128 100	128 100	-	128 100	128 100	128 100	-	-
Summa finansiella tillgångar	5 793	152 495 342	152 501 135	567 302	153 068 437	153 068 437	152 501 135	-	-
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	49 018	49 018	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	49 018	49 018	-	-	-
Summa tillgångar	5 793	152 495 342	152 501 135	567 302	153 117 455	153 117 455	152 501 135	-	-
Skulder									
Fondförsäkringsåtaganden	-	149 984 778	149 984 778	-	149 984 778	149 984 778	-	149 984 778	-
Övriga skulder	4 510	-	4 510	59 460	63 971	63 971	4 510	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	414	414	414	-	-	-
Summa finansiella skulder	4 510	149 984 778	149 989 288	59 875	150 049 163	150 049 163	4 510	149 984 778	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	192 042	192 042	-	-	-
Summa skulder	4 510	149 984 778	149 989 288	59 875	150 241 205	150 241 205	4 510	149 984 778	-

Not 19. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Redovisningsprinciper

Klassificering och värdering

Affärsmodell

De affärsmodeller som tillämpas för finansiella tillgångar har betydelse för klassificering och värdering. Affärsmodeller identifieras och fastställs på portföljnivå. Vid bedömning av affärsmodell beaktas hur verksamheten förvaltar och utvärderar finansiella tillgångar. I det omfattas bedömning av hur kassaflöden erhålls, rapportering till ledning, utvärdering av avkastning, styrdokument, risker och beaktande av orsak till köp-och försäljningar samt omfattning av försäljningar.

För skuldinstrument görs bedömning utifrån avtalsvillkor om tillgångarnas kontraktuella kassaflöden enbart avser kapitalbelopp och ränta. Om den finansiella tillgången har avtalsvillkor som inte uppfyller definition på kapitalbelopp och ränta, utan villkoren innebär att andra risker eller volatilitet ska beaktas, medför det att kriterier inte är uppfyllda för att kassaflödena enbart ska anses bestå av kapitalbelopp och ränta.

Skuldinstrument klassificeras som värderade till upplupet anskaffningsvärde om affärsmodellen syftar till att inkassera kontraktuella kassaflöden och kassaflödena avser kapitalbelopp och ränta. Om affärsmodellen innebär att tillgången även kan säljas värderas innehavet till verkligt värde via övrigt totalresultat. Den sistnämnda kategorin är inte aktuell för företaget.

Om ingen av dessa affärsmodeller tillämpas värderas innehaven obligatoriskt till verkligt värde baserat på en affärsmodell som innebär att de förvaltas och utvärderas på verkliga värden eller att de innehåses för handel. Denna värderingskategori kan avse både skuld- och egetkapitalinstrument.

Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori Innehav för handel. Oberoende av affärsmodell kan företaget vid första redovisningstillfället identifiera en finansiell tillgång till verkligt värde, det avser egetkapitalinstrument och kan även tillämpas för skuldinstrument, i de fall syftet är att eliminera inkonsekvenser i värdering mellan tillgångar och skulder. Denna kategori tillämpas inte av företaget.

Efter att affärsmodeller har fastställts på portföljnivå görs gruppering på typ av tillgång: skuldinstrument som utgörs av obligationer, lånefordringar och bankkonton, egetkapitalinstrument som avser aktier och andra egetkapitalinstrument samt derivatinstrument.

Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde och kreditförlustreserveringar

Finansiella tillgångar som klassificeras till värderade till upplupet anskaffningsvärde består huvudsakligen av mindre belopp hänförliga till balansräkningens rad Övriga fordringar och delar av belopp hänförliga till rad Kassa och bank som inte ingår i förvaltning och utvärdering till verkligt värde.

Finansiella tillgångar klassificerade i värderingskategorin Upplupet anskaffningsvärde, redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde inklusive transaktionskostnader. Efterföljande värdering till upplupet anskaffningsvärde utgörs av nuvärdet av framtida betalningar, diskonterade med avtalets effektivränta. Värdet motsvarar det belopp till vilket den finansiella tillgången värderas vid första redovisningstillfället minus återbetalningar, plus eller minus ackumulerade periodiseringar vid användning av effektivräntemetoden på eventuell skillnad mellan det ursprungliga beloppet och beloppet på förfallodagen, justerat med hänsyn till en eventuell förlustreserv. Effektivräntemetoden är den metod som används för att beräkna det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång och för fördelning och redovisning av ränteintäkter eller räntekostnader i resultatet under den relevanta perioden. Ränteintäkter redovisas i resultaträkningen på rad Kapitalavkastning, intäkter.

Reserv för förväntade kreditförluster ska redovisas för tillgångens återstående löptid. Företaget utför inte beräkning av förväntade kreditförluster. Posterna avser mindre belopp hänförliga till balansräkningens rad Övriga fordringar och delar av belopp hänförliga till rad Kassa och bank som inte ingår i förvaltning och utvärdering till verkligt värde. Samtliga fordringar har kort löptid alternativt är betalbara vid anfordran.

Not 19. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen

Skuldinstrument som inte uppfyller kraven för att klassificeras till värderade till upplupet anskaffningsvärde, eller till verkligt värde via övrigt totalresultat, ska värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Skuldinstrument och egetkapitalinstrument klassificeras till obligatoriskt verkligt värde via resultaträkningen om affärsmodellen innebär att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden, vilket avser den huvudsakliga delen av företagets placeringstillgångar eftersom företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden. Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori Innehav för handel.

Vid första redovisningstillfället och för efterföljande värderingar, redovisas innehaven till verkligt värde med transaktionskostnader redovisade i resultaträkningen.

Utdelningar, ränteintäkter, realiserade och realiserade valutakurseffekter redovisas i resultaträkningen på rad Kapitalavkastning, intäkter. Orealiserade värdeförändringar, exklusive valutaeffekter, presenteras på separata rader i resultaträkningen.

Finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella skulder värderas som huvudregel till upplupet anskaffningsvärde, enligt motsvarande metod beskriven ovan för Finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde, dock beaktas inte affärsmodell eller eventuell förlustreserv. Räntekostnader redovisas i resultaträkningen på rad Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet omfattar för företaget finansiella skulder som innehas för handelsändamål, vilket alltid inkluderar derivat. Andra finansiella skulder till verkligt värde via resultatet avser fondförsäkringsåtaganden. Verkligt värde ska motsvara det verkliga värdet för placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar vid klassificering och värdering av finansiella instrument

Vid klassificering av finansiella instrument görs bedömningar i samband med identifiering av tillämpade affärsmodeller. Vid bedömning av affärsmodell beaktas hur verksamheten förvaltar och utvärderar finansiella tillgångar, i det omfattas bedömning av hur kassaflöden erhålls, rapportering till ledning, utvärdering av avkastning, styrdokument, risker och beaktande av orsak till köp och försäljningar samt omfattning av försäljningar.

Klassificering av finansiella instrument påverkar hur värdering utförs. Huvuddelen av de finansiella instrumenten klassificeras och värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Vid värdering till verkligt värde görs bedömning i samband med val av värderingsmetod och vilken indata som används, redogörelse för lämnas i efterföljande avsnitt "Information om finansiella instruments verkliga värde".

Resultaträkning

Kapitalavkastning, intäkter och kostnader

Kapitalavkastning, intäkter omfattar avkastning på placeringstillgångar.

Valutakurseffekter

Valutakurseffekter omfattar såväl realiserade som orealiserade resultat, värdeförändringar hänförliga till valutakursförändringar presenteras åtskilt från förändringar i verkligt värde exklusive valutakurseffekter.

Realisationsresultat

Vid avyttring av placeringstillgångar värderade till verkligt värde motsvarar realisationsresultat skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Tidigare orealiserade värdeförändringar redovisas som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde, exklusive orealiserade valutakursförändringar vilka redovisas i not för Kapitalavkastning. Vid försäljning av placeringstillgångar redovisas tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under orealiserat resultat.

Not 19. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om finansiella instruments verkliga värden

I tabellerna "Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument" lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Nivåindelning 1-3 – kategorisering av indata till värderingstekniker för att fastställa verkligt värde

Nivå 1: Noterade priser på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: Direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: Indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1, 2 och 3 har skett under året.

Noterade och icke-noterade finansiella instrument

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Den största delen av företagens finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är noterade på en aktiv marknad.

Värdering till verkligt värde- tillgångsslag

Aktier och andelar

Innehaven består uteslutande av andelar i aktiefonder och värderas till verkligt värde. Aktiefonderna värderas med hjälp av officiellt NAV, i lokal valuta.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Innehaven består uteslutande av andelar i räntefonder och värderas till verkligt värde. Räntefonder värderas med hjälp av senaste officiella NAV, i lokal valuta.

Fondförsäkringstillgångar

Innehaven består uteslutande av andelar i aktie- och räntefonder och värderas till verkligt värde. Fondandelarna värderas med hjälp av officiellt NAV, i lokal valuta.

Fondförsäkringsåtaganden

Fondförsäkringsåtaganden utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk. Avsättningarna värderas till verkligt värde utifrån de fonder som är kopplade till avtalen. Fondförsäkringsåtaganden hänförs till nivå 2 i värderingshierarkin eftersom värderingen motsvarar värdet på fondförsäkringstillgångarna dvs värderingen utgår från indirekt observerbara marknadsdata.

Not 19. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Värderingsprocessen för finansiella instrument

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig företaget av andra värderingstekniker. Företaget har ett värderingsforum för att uppfylla intern kontroll med hänsyn till finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Värderingsforum, där CFO är beslutande, har övergripande ansvar för att kontrollera alla väsentliga värderingar till verkligt värde. Värderingsforumets huvuduppgift är att fastställa värderingsramverket för samtliga finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Detta innefattar en värderingsinstruktion som är gemensam för samtliga försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder klassificerade till upplupet anskaffningsvärde

Bokfört värde för finansiella tillgångar och skulder, klassificerade till upplupet anskaffningsvärde, anses reflektera det verkliga värdet. Finansiella tillgångar och skulder klassificerade till upplupet anskaffningsvärde avser betalningsmedel hänförliga till kassa och bank samt kortfristiga finansiella fordringar och skulder.

Not 20. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

Tkr	2023			2022		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	2 594	10 696	13 290	1 427	14 396	15 823
Aktier och andelar	359	641 854	642 213	405	490 554	490 959
Obligationer och räntebärande värdepapper	152	2 410 910	2 411 061	258	1 956 052	1 956 310
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagare bär placeringsrisk	3 245 263	171 863 684	175 108 947	2 707 459	147 184 521	149 891 980
Övriga fordringar	129 855	-	129 855	69 043	-	69 043
Andra tillgångar	910 014	-	910 014	564 780	-	564 780
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	140 483	-	140 483	128 560	-	128 560
Summa tillgångar	4 428 720	174 927 144	179 355 864	3 471 933	149 645 522	153 117 455
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar						
Oreglerade skador	45 019	-	45 019	39 802	-	39 802
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk						
Fondförsäkringsåtaganden	3 245 263	171 863 684	175 108 948	2 707 459	147 184 521	149 891 980
Skuld till försäkringstagarna	247 554	-	247 554	92 798	-	92 798
Andra avsättningar						
Aktuell skatteskuld	80 335	-	80 335	76 992	-	76 992
Uppskjuten skatteskuld	55 430	-	55 430	9 334	-	9 334
Skulder avseende direktförsäkring	253 678	-	253 678	107	-	107
Övriga skulder	181 868	-	181 868	129 720	-	129 720
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	847	-	847	473	-	473
Summa skulder och avsättningar	4 109 994	171 863 684	175 973 679	3 056 685	147 184 521	150 241 206

Not 21. Övriga fordringar

Tkr	2023	2022
Fordringar på koncernföretag	2 529	2 522
Sålda ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	80 752	28 655
Övriga fordringar ¹⁾	46 575	37 865
Summa	129 855	69 043

¹⁾ Posten består till största delen av fordran på Skatteverket, som uppgår till 40 799 (32 735) tkr.

Not 22. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	2023	2022
Förutbetalda kostnader	1 173	460
Upplupna intäkter	139 310	128 100
Summa	140 483	128 560

Not 23. Aktiekapital

	2023	2022
Antal aktier	100 000	100 000
Kvotvärde, kronor	1 000	1 000

Not 24. Oreglerade skador

Tkr	2023	2022
Avsättning för utbetalningar och flyttning		
Ingående bokfört värde	39 802	34 630
Inlösta fondvärden för utbetalning	285 320	340 719
Utbetalningar under året	-280 103	-335 547
Summa	45 019	39 802

Redovisningsprinciper

Avsättningar för oreglerade skador utgörs av uppskattade slutliga kostnader för att tillgodose alla krav som beror på händelser som har inträffat före räkenskapsårets utgång med avdrag för belopp som redan utbetalats med anledning av ersättningskrav.

Not 25. Fondförsäkringsåtaganden

Tkr	2023	2022
Ingående balans	149 984 778	171 853 276
Inbetalda premier	9 357 264	7 891 305
Utbetalda ersättningar ¹	-5 276 390	-4 163 365
Rabatter till försäkringstagare	118 936	297 793
Värdeförändring på placeringstillgångar	21 560 118	-25 727 693
Avgifter	-41 724	-40 935
Avkastningsskatt	-328 431	-128 880
Riskresultat dödlighet	-18 049	3 276
Andra förändringar	-	1
Utgående balans	175 356 502	149 984 778

¹) Posten består av Utbetalda ersättningar -2 799 462 (-2 468 680) tkr och Utflyttat kapital -2 476 928 (-1 694 686) tkr.

Redovisningsprinciper

Fondförsäkringsåtaganden utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka den försäkrade bär placeringsrisk. Såväl försäkringsdelen som investeringsdelen redovisas som fondförsäkringsåtagande. Avsättningarna värderas till verkligt värde på de fonder som är kopplade till avtalen. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen. Det verkliga värdet fastställs med hjälp av aktuella fondvärden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångar som finns i de fonder till vilka skulderna är länkade, multiplicerat med antalet andelar som tillräknas den försäkrade på balansdagen. Om de förväntade framtida intäkterna i en specifik portfölj är lägre än förväntade rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster för denna portfölj göras.

Not 26. Övriga skulder

Tkr	2023	2022
Skulder till koncernföretag	2 435	6 583
Skulder till övriga närstående företag	7 242	1 911
Leverantörsskulder	1 339	2 734
Köpta ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	1 513	1 618
Andra skatteskulder än aktuell och uppskjuten skatt	76 514	65 749
Övriga skulder ¹)	92 825	51 125
Summa	181 868	129 720

¹) 79 595 (40 681) tkr. avser pågående handel mot extern motpart.

Not 27. Ställda säkerheter

Tkr	2023	2022
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar		
Fondförsäkring		
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	175 108 947	149 891 980
Kassa och bank	1	1
Summa	175 108 948	149 891 981
Företagets egna tillgångar		
Aktier och andelar	641 854	490 554
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 410 910	1 956 052
Summa	3 052 764	2 446 606
Totalt ställda säkerheter	178 161 711	152 338 586

Ställda säkerheter

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Folksam LO Tjänstepension har rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som tillgångarna, enligt Lag om tjänstepensionsföretag, överstiger de åtaganden som företaget har mot försäkringstagarna. Ställda säkerheter avseende företagets egna tillgångar avser garanterade åtaganden för oreglerade skador.

Not 28. Eventualförpliktelser

Tkr	2023	2022
Eventualförpliktelser	-	-

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Not 29. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Noten innehåller beskrivningar av transaktioner och utestående mellanhavanden inklusive åtaganden mellan Folksam LO Tjänstepension AB och närstående enligt definitionen i IAS 24, Upplysningar om närstående.

Folksam LO Tjänstepension AB betraktar följande juridiska och fysiska personer som närstående enligt denna definition:

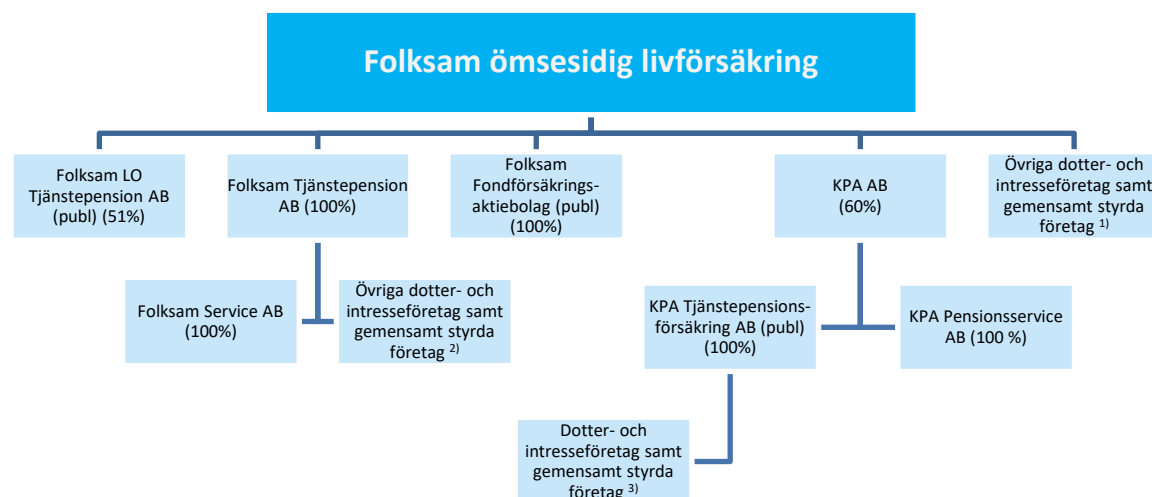
- Samtliga företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen samt Folksam Liv-koncernen inklusive KPA Pension)¹⁾
- Nyckelpersoner i ledande ställning ²⁾
- Nyckelpersoners nära familjemedlemmar
- Konsumentkooperationens pensionsstiftelse

Företag eller fysiska personer anses inte vara närstående enbart på grund av normala kund- eller affärskontakter på marknadsmässiga villkor. Som närstående räknas inte de organisationer som har styrelserepresentation i företag i Folksamgruppen. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna.

- 1) Detaljerad beskrivning av varumärket KPA Pensions bolagsstruktur finns i förvaltningsberättelse, ägarförhållanden och koncernstruktur, i årsredovisning för Folksam Liv.
- 2) Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysningar lämnas i not 30. Medelantal anställda samt löner och ersättningar.

Bolagsstruktur i Folksam

Folksam består av två koncerner. Folksam Sak-koncernen och Folksam Liv-koncernen inklusive KPA Pension. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Sak-koncernföretag finns i årsredovisning för Folksam ömsesidig sakförsäkring och samtliga Liv-koncernföretag finns i årsredovisning för Folksam ömsesidig livförsäkring. Årsredovisningarna finns på www.folksam.se.

¹⁾ Detaljerad redovisning av samtliga dotter- och intresseföretag finns i not 18-19 i årsredovisning för Folksam Liv.

²⁾ Detaljerad redovisning av samtliga dotter- och intresseföretag finns i not 16-17 i årsredovisning för Folksam Tjänstepension AB.

³⁾ Detaljerad redovisning av samtliga dotter- och intresseföretag finns i not 16-17 i årsredovisning för KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ).

Not 29. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om hur transaktioner, mellanhavanden samt åtaganden ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en affärsplan som bland annat beskriver nyttjandet av gemensamma resurser. Affärsplanen ska vara på tre års sikt och uppdateras årligen, eller då väsentliga behov uppstår. Vd ska regelbundet redovisa utfall gentemot affärsplanen för styrelsen. I samband med affärsplanen antar styrelsen även en budget för det kommande kalenderåret, inklusive fördelning av kostnader för gemensamma resurser.

Gemensam operativ organisation

Folksam Liv-koncernen tillsammans med Folksam Sak-koncernen bedriver sin verksamhet i samverkan med en i huvudsak gemensam operativ organisation samt delvis gemensam infrastruktur (IT, inventarier, immateriella rättigheter m.m). Beskriven samverkan gäller de företag som namnges i bilden ovan, ej namngivna företag i kategorin Övriga dotter- och intresseföretag ingår inte.

En central del av samverkan mellan Folksam Liv- och Sak koncernerna är de gemensamma personalresurserna i form av tillikaanställning, vilket innebär att medarbetarna är anställda i samtliga bolag, med vissa undantag. Utgångspunkten är att de samlade personalresurserna över tid ska vara lämpligt dimensionerade för att kostnadseffektivt kunna tillgodose personalbehovet för moder- och dotterföretag i båda koncernerna. Tillikaanställningen medför att företagen som delar operativ organisation inte köper och säljer tjänster som tillhandahålls av den tillikaanställda personalen, annat än i undantagsfall där det är särskilt motiverat. Istället tillämpas fördelning av kostnader enligt principerna som beskrivs i avsnitt *Principer för kostnadsfördelning* nedan.

Gemensamma inköp

Mot bakgrund av den samverkan som bedrivs mellan koncernerna kan även inköp samordnas. Inköp till fler än ett företag ska som huvudregel ingås med Folksam Liv, Folksam Sak respektive KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ), tidigare namn (KPA Pensionsförsäkring AB (publ)), som part och inköpsföretag för respektive berörd koncern. Avtal kan ingås separat för varje inköpsföretag eller i ett för dessa företag gemensamt avtal.

Kostnader för gemensamma inköp fördelas enligt de generella principer som beskrivs i avsnitt *Principer för kostnadsfördelning* nedan.

Principer för kostnadsfördelning

Respektive företag, verksamhetsgren och produkt ska bära sina direkt eller indirekt hänförliga driftskostnader kopplade till den gemensamma operativa organisationen samt gemensam infrastruktur. Vidare ska respektive företag endast belastas med de kostnader som uppstår baserat på faktiskt nyttjande, om inte en annan fördelning är särskilt motiverad i det enskilda fallet.

Baserat på behoven i affärsplanen upprättas interna överenskommelser om kostnadsfördelning mellan enhet och företag inom ramen för budgetprocessen. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller specifikation per avdelning/kostnadsställe, samt uppgifter om hur uppföljning ska utföras. Fördelning av kostnader per företag sker sedan i varje månadsbokslut, utifrån procentuell andel av månadsvis utfall på kostnadsställe eller ordernummer.

Fördelade kostnader och mottagna kostnader

Kostnader som fördelas mellan företagen inom Folksam består bland annat av personalkostnader, lokalkostnader, marknadsförings- och försäljningskostnader samt IT-kostnader såsom datautrustning, drift, utveckling av system. I det avlämnande företaget uppstår en koncernintern intäkt och i det mottagande företaget uppstår en koncernintern kostnad. Både intäkten och kostnaden redovisas under raden Driftskostnader i resultaträkningen. I samband med kostnadsfördelningen uppstår en koncernintern fordran och en koncernintern skuld mellan företagen inom Folksam. Utöver driftskostnader fördelas skadehanteringskostnader och andra försäkringsadministrativa kostnader samt kapitalförvaltningskostnader.

Pensionsvalet

KPA Pensionservice administrerar val och förmedling av pensionspremier inom AKAP-KR, KAP-KL, PFA, PA-KFS och de kooperativa avtalen. Pensionsvalet hanterar även kapitalflyttar, värdebesked och övrig förmedlingsadministration så som fakturering. Pensionsvalet är ett så kallat särskilt företagsnamn inom KPA Pensionservice, som är oberoende och arbetar helt neutralt mot de olika försäkringsbolagen. Pensionsvalet är ett så kallat särskilt företagsnamn inom KPA Pensionservice, som är oberoende och arbetar helt neutralt mot de olika försäkringsföretagen och tjänstepensionsföretagen.

Transaktioner mellan Pensionsvalet och Folksam LO Tjänstepension

Folksam LO Tjänstepension är valbart bolag inom AKAP-KR, KAP-KL, PFA, PA-KFS och de kooperativa avtalen. Transaktioner mellan Pensionsvalet och Folksam LO Tjänstepension är följande; Förmedling av premier, Fakturering vid återtag av premier, Transaktioner i samband med kapitalflyttar, Fakturering för utfört uppdrag enligt avtal. Folksam LO Tjänstepension har administrativa kostnader mot KPA Pensionservice för de tjänster som Pensionsvalet utför åt företaget.

Koncerninterna fordringar och skulder samt ränta

Ränta på mellanhavandet beräknas månadsvis och Folksam tillämpar STIBOR 1 vecka. Reglering av mellanhavanden sker dagligen, veckovis, månadsvis eller kvartalsvis beroende på rörelse och belopp. Vid behov kan även fordringarna regleras vid anfordran.

Återbäring

År 2022 betalade Folksam Liv ut återbäring till berörda arbetsgivare och försäkringstagare inom kollektivavtalad kooperativ förmånsbestämd tjänstepension, KTP 2. De berörda arbetsgivarna och försäkringstagarna inom Folksamgruppen var Folksam ömsesidig sakförsäkring som erhöll 179,0 miljoner kronor, samt KPA AB som erhöll 3,9 miljoner kronor, 2022 var den totala utbetalda återbäringen inom Folksamgruppen 182,9 miljoner kronor.

Den återbäring som tilldelades Folksam ömsesidig sakförsäkring fördelades därefter vidare till övriga företag inom Folksam i enlighet med befintlig kostnadsfördelnings-modell. Det innebar att övriga företag inom Folksam Liv-koncernen indirekt erhöll 74,1 miljoner kronor i återbäring samt att övriga företag inom Folksam Sak-koncernen indirekt erhöll 5,9 miljoner kronor i återbäring, totalt fördelad återbäring till övriga företag inom Folksamgruppen uppgick därmed till 80 miljoner kronor.

Ingen tilldelning av återbäring har skett under 2023.

Not 29. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om transaktioner mellan Folksam LO Tjänstepension och närstående inom:

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse-och gemen-samt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse-och gemen-samt styrda företag	
2023, Tkr							
Mottagna kostnader	-26 937	-3	-	-134 993	-	-	-
Administrativa kostnader	-	-312	-	-	-	-	-
Ränteintäkter	2	93	-	-	-	-	-
Räntekostnader	-87	0	-	-367	-	-	-
Summa	-27 022	-223	-	-135 360	-	-	-

Upplysningar om Folksam Livs utestående mellanhavanden och åtaganden till närstående per 31 december

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse-och gemen-samt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse-och gemen-samt styrda företag	
2023, Tkr							
Fordringar	-	2 529	-	-	-	-	-
Skulder	2 435	-	-	7 242	-	-	-
Summa	2 435	2 529	-	7 242	-	-	-

Not 29. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om transaktioner mellan Folksam LO Tjänstepension och närstående inom:

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemen-samt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemen-samt styrda företag	
2022, Tkr							
Fördelade kostnader	1 069	211	-	-	-	-	-
Mottagna kostnader	-58 318	-1 190	-	-63 675	-	-	-
Administrativa kostnader ¹⁾	-	-285	-	-	-	-	-
Ränteintäkter	1	18	-	1	-	-	-
Räntekostnader	-32	-1	-	-44	-	-	-
Summa	-57 280	-1 247	-	-63 718	-	-	-

¹⁾ Siffrorna har justerats med hänsyn till avdragsrätt för moms.

Upplysningar om Folksam Livs utestående mellanhavanden och åtaganden till närstående per 31 december

	Folksam Liv-koncernen			Folksam Sak-koncernen			Övriga närstående
	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemen-samt styrda företag	Moder-företag	Koncern-företag	Intresse- och gemen-samt styrda företag	
2022, Tkr							
Fordringar	-	2 522	-	-	-	-	-
Skulder	6 478	105	-	1 911	-	-	-
Summa	6 478	2 627	-	1 911	-	-	-

Not 30. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda ¹⁾

Medelantalet anställda uppgick till 1 (4). Andelen män uppgick till 100 (44) procent och andelen kvinnor till 0 (56) procent.

¹⁾ Folksam tillämpar tillikaanställning vilket innebär att medarbetaren är anställd i flera företag inom Folksam. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksam i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i Folksam LO Tjänstepension AB 85 (82) personer.

Fördelning kvinnor och män, ledande befattningshavare, antal	2023		2022	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	5	6	5	6
Vd	-	1	-	1
Andra ledande befattningshavare	-	-	-	-
Summa kvinnor och män, ledande befattningshavare	5	7	5	7

Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr	2023	2022
Styrelse	-423	-368
Vd	-2 077	-2 081
Andra ledande befattningshavare	-	-
Summa ledande befattningshavare	-2 500	-2 449
Tjänstemän	-61 500	-48 445
Totalt	-61 500	-48 445
Sociala kostnader ¹⁾	-29 211	-26 155
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt	-549	-515
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt	-	-
varav pensionskostnader tjänstemän, inklusive löneskatt	-8 220	-9 475

¹⁾ Inklusive upplösning av pensionsavsättningar

Ersättningspolicy

Folksamns ersättningspolicy är gemensam för samtliga företag i Folksam och utgår från de grundläggande värderingarna inom Folksam och har som mål att långsiktigt attrahera, motivera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens vilka bidrar till att Folksam LO Tjänstepension AB når sina mål och strategier på kort och lång sikt. Ersättningen ska vara individuell och differentierad, den ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar på Folksam LO Tjänstepension AB. Ersättningarna ska utformas och bestämmas utan hänsyn till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Folksam LO Tjänstepension AB har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar. För att minimera överdrivet risktagande samt undvika intressekonflikter där kundens intressen inte tas till vara med tillbörlig omsorg så utgår inga rörliga ersättningar inom Folksam LO Tjänstepension AB utöver kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterföretag. För vd och tillikaanställd chef för internrevision utgår ingen rörlig ersättning.

Beslutsgång för ersättningspolicy

Folksamns ersättningspolicy är fastställd av Folksam LO Tjänstepension AB:s styrelse.

Ersättningsutskottet

Inom Folksam LO Tjänstepension AB har styrelseordföranden ersättningsutskottets roll.

Not 30. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.**Anställda som kan påverka Folksams risknivå**

Folksam LO Tjänstepension AB har identifierat de anställda som väsentligen kan påverka risknivån i företaget. Denna grupp av anställda utvärderas löpande och kan ändras beroende på den påverkan de har från tid till annan. Anställda som kan påverka risknivån i Folksam LO Tjänstepension AB är vd samt tillikaanställd chef för internrevision.

Folksams belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som omfattar samtliga medarbetare inom Folksams verksamhet utom för vd, koncernledning, vd i dotterföretagen och chef för internrevision. Syftet med belöningsprogrammet för 2023 var att skapa fokus på Folksams strategi och övergripande mål; att Folksam ska ha försäkrings- och pensionssparandebansens mest nöjda kunder samt att ha en lönsam tillväxt. Dessa områden utgjorde de belöningsgrundande målen i programmet samt att det finns en tröskel för driftkostnader i belöningsprogrammet. Denna tröskel innebär att utbetalning i programmet endast kan ske om driftkostnaderna inte överskrider en viss nivå oaktat hur väl de belöningsgrundande målen uppnås. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor till maximalt 20 000 kronor per medarbetare beroende på grad av måluppfyllelse. Utfallet i belöningsprogrammet växlas obligatoriskt till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring.

Not 30. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättning styrelse och utskott ¹⁾

2023 Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ²⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Anna-Karin Laurell ^{3) 7)}	-	-	-	-	-
Katrin Röcklinger ^{3) 6)}	-	-	-	-	-
Styrelsens vice ordförande					
Christoffer Ahlqvist ⁷⁾	-17	-	-	-5	-22
Övriga styrelseledamöter					
Tina Nordling ⁷⁾	-17	-	-	-5	-22
Bent Malmsjö ^{3) 7)}	-	-	-	-	-
Annika Nilsson	-78	-	0	-24	-102
Kristina Mårtensson	-86	-	0	-27	-114
Magnus Karlsson ^{3) 7)}	-	-	-	-	-
Maria Liljedahl ³⁾	-	-	-	-	-
Mats Davidson ³⁾	-	-	-	-	-
Björn Jonsson ^{3) 8)}	-	-	-	-	-
Per Albertsson ^{3) 8)}	-	-	-	-	-
Elisabeth Brandt Ygeman ⁸⁾	-61	-	0	-19	-80
Marcus Berggren ⁸⁾	-78	-	0	-25	-103
Ola Olsson	-86	-	0	-27	-114
Olof Dahlbeck ³⁾	-	-	-	-	-
Summa ersättning styrelse och utskott	-423	-	-1	-133	-557

2022 Tkr

Styrelsens ordförande					
Anna-Karin Laurell ³⁾	-	-	-	-	-
Styrelsens vice ordförande					
Christoffer Ahlqvist	-67	-25	-	-29	-121
Övriga styrelseledamöter					
Tina Nordling	-59	-	-	-18	-77
Karin George af Klercker ^{3) 4)}	-	-	-	-	-
Jörgen Nyberg ⁴⁾	-8	-	-	-3	-11
Bent Malmsjö ³⁾	-	-	-	-	-
Annika Nilsson	-67	-	-	-21	-88
Kristina Mårtensson	-59	-16	-	-24	-99
Magnus Karlsson ³⁾	-	-	-	-	-
Maria Liljedahl ³⁾	-	-	-	-	-
Mats Davidson ³⁾	-	-	-	-	-
Ola Olsson ⁵⁾	-67	-	-	-21	-88
Olof Dahlbeck ^{3) 5)}	-	-	-	-	-
Summa ersättning styrelse och utskott	-327	-41	-	-116	-483

¹⁾ Under året utbetalda arvoden

²⁾ Varav inga pensionskostnader

³⁾ Interna ledamöter erhåller inget arvode

⁴⁾ T om april 2022

⁵⁾ Fr o m april 2022

⁶⁾ Ny ordförande från 2023-04

⁷⁾ Avgick 2023-04

⁸⁾ Ny från 2023-04

Arvodesnivåer styrelsen, Tkr

	2023	2022
Sammanträdesarvode per tillfälle ¹⁾	-9	-8

¹⁾ Avser styrelseledamöter exkl. interna ledamöter som sitter i koncernledningen.

Arvoden till ledamöter i Risk- och kapitalutskott, Tkr

	2023	2022
Sammanträdesarvode per tillfälle	-9	-8

Not 30. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner, Tkr

2023	Grundlön	Övriga förmåner och ersättningar, ¹⁾	Pensionskostnad, ²⁾	Summa	Rörlig ersättning	Avgiftsbestämda pensionskostnader
Vd						
Christoffer Jönsson	-2 069	-8	-549	-2 626	-	-549
Andra ledande befattningshavare						
Andra ledande befattningshavare 0 personer varav 0 personer med rörlig ersättning	-	-	-	-	-	-
Summa	-2 069	-8	-549	-2 626	-	-549
Övriga tjänstemän						
Övriga anställda 84 personer varav 84 personer med rörlig ersättning	-60 601	-898	-8 220	-69 719	-341	-1 741
Summa	-62 670	-906	-8 769	-72 345	-341	-2 290
2022						
Vd						
Christoffer Jönsson	-2 074	-7	-515	-2 596	-	-515
Andra ledande befattningshavare						
Andra ledande befattningshavare 0 personer varav 0 personer med rörlig ersättning	-	-	-	-	-	-
Summa	-2 074	-7	-515	-2 596	-	-515
Övriga tjänstemän						
Övriga anställda 81 personer varav 81 personer med rörlig ersättning	-47 749	-696	-9 475	-57 920	-680	-1 137
Summa	-49 823	-703	-9 990	-60 516	-680	-1 652

¹⁾ Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen lunchförmåner.²⁾ Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

Not 30. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Övrig information om ersättningar till anställda enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2019:23

Under 2023 har det utbetalats 995 (1 756) tusen kronor inklusive särskild löneskatt avseende utfall från belöningsprogrammet för 2022. För räkenskapsåret 2023 har det avsatts 519 (973) tusen kronor inklusive särskild löneskatt, för utbetalning under 2024. Belöningsprogrammet är inte föremål för uppskjuten utbetalning.

Räkenskapsårets kostnadsförda totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 285 (204) tusen kronor. Räkenskapsårets ackumulerade totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 86 (157) tusen kronor och räkenskapsårets utbetalda avgångsvederlag uppgick till 370 (462) tusen kronor. Överenskommelserna om avgångsvederlag har alla haft individuella behov. I avgångsvederlagen för 2023 ingår ingen tidigare anställd i ledande position, 2022 ingick det en tidigare anställd i ledande position.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Principer

Ersättningen till vd utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det utgår inga rörliga ersättningar till vd. Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Ledamöter som sitter i koncernledningen erhåller inte styrelsearvode i de dotterföretagsstyrelser de sitter i. Övriga Folksamanställda som sitter i styrelser erhåller ett mötesarvode om 0 (0) kronor per styrelsemöte.

Pension

Vd omfattas av den kollektivavtalade tjänstepensionsplanen, KTP. Några ytterligare utestående pensionsförpliktelser för styrelse och vd finns inte.

Avgångsvederlag och liknande förmåner

Inga avtal om avgångsvederlag finns utan Vd har 6 månaders uppsägningstid.

Not 31. Tvister

Det förekommer inte några tvister som i väsentligt avseende kan påverka företags finansiella ställning.

Not 32. Disposition av företagets vinst

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och vd föreslår stämman att för år 2023 redovisade balanserade vinstmedel samt årets vinst om totalt 3 102 229 427 kronor balanseras i ny räkning.

Till bolagsstämmans förfogande står:

- balanserat resultat	2 602 536 452
- årets resultat	499 692 975
Totalt, kronor	3 102 229 427

Not 33. Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har ägt rum efter balansdagens slut.

Styrelsen och vd:s underskrifter

Stockholm, det datum som framgår av elektronisk signering

Katrin Niklasson Röcklinger, 14 mars 2024
Styrelsens ordförande

Per Albertsson, 14 mars 2024

Marcus Berggren, 14 mars 2024

Elisabeth Brandt Ygeman, 14 mars 2024

Olof Dahlbeck, 14 mars 2024

Mats Davidsson, 15 mars 2024

Björn Jonsson, 14 mars 2024

Maria Liljedahl, 14 mars 2024

Kristina Mårtensson, 14 mars 2024

Annika Nilsson, 14 mars 2024

Ola Olsson, 14 mars 2024

Christoffer Jönsson, 15 mars 2024
Verkställande direktör

Stockholm, det datum som framgår av elektronisk signering

Ernst & Young AB
Daniel Eriksson, 18 mars 2024
Auktoriserad revisor

Definitioner och begrepp

Aktiefonder

En fond som placerar sitt kapital i aktier och andra aktierelaterade instrument. Avkastningen är i regel starkt kopplad till hur den aktiemarknad där fonden investerar utvecklas.

Direktavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m m.

ERSB (enligt IORP II)

Ersb utgör förkortning för egen risk- och solvensbedömning. Detta utgör ett tjänstepensionsföretags egen analys av dess risker och kapitalbehov för att driva verksamheten.

Försäkrad och Försäkringstagare

Försäkrad är den person som omfattas av försäkringen medan Försäkringstagare är den som har ingått försäkringsavtal med ett försäkrings- eller tjänstepensionsföretag.

I exempelvis kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar finns en distinktion mellan Försäkrad och Försäkringstagare, då arbetstagaren som omfattas av avtalet utgör den Försäkrade medan arbetsgivaren utgör Försäkringstagaren. I kollektivavtalade fondförsäkringsavtal är det den Försäkrade som bär placeringsrisken, inte Försäkringstagaren.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader jämte skaderegleringskostnader, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med driftskostnader menas anskaffningskostnader och administrationskostnader.

ICR

Med ICR avses det interna kapitalkravet

IORP II

De regler som gäller för tjänstepensionsföretag, en typ av företag som driver tjänstepensionsverksamhet på försäkringsområdet och som enbart meddelar tjänstepensionsförsäkringar.

Regleringen för tjänstepensionsföretag utgår från andra tjänstepensionsdirektivet (IORP II), och omfattar bland annat regler för tjänstepensionsföretags ekonomiska ställning och styrka (solvens). Utöver de regler som följer av direktivet, kompletteras regleringen i svensk rätt av bland annat en förstärkt solvensreglering med ett riskkänsligt kapitalkrav (RKK).

Kapitalavkastning

Intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångarna i årets resultat.

Kapitalbas (enligt IORP II)

Kapitalbasen består av eget kapital inklusive obeskattade reserver samt öppet redovisade övervärden i placeringstillgångar. Avdrag görs för immateriella tillgångar och förutbetalda anskaffningskostnader.

Avräkning sker från kapitalbasen i det fall att de försäkringstekniska avsättningarna för solvensändamål uppgår till ett högre värde än motsvarande belopp som finns upptaget i företagets finansiella rapporter.

Konsolideringskapitalet

Konsolideringskapital består av eget kapital inklusive obeskattade reserver samt uppskjuten skatt i realiserade vinster och förluster.

Minimikapitalkrav (enligt IORP II)

I tjänstepensionsregleringen finns bestämmelser om kapitalkrav för tjänstepensionsinstitut – den s.k. solvensmarginalen. Det kapitalkravet är i svensk rätt genomfört i form av ett minimikapitalkrav (ett minsta kapitalkrav gällande utöver det riskkänsliga kapitalkravet).

Minimikapitalkravet beräknas enligt huvudregeln med utgångspunkt i storleken på de försäkringstekniska avsättningarna, s.k. positiva risksummor och nettodriftskostnaderna. För tilläggsförsäkringar gäller att minimikapitalkravet beräknas med utgångspunkt i premiebasen och ersättningsbasen. Minimikapitalkravet får inte understiga en lagstadgad minsta nivå, det s.k. garantibeloppet. Enligt lagen ska kapitalbasen (enligt IORP II) aldrig vara mindre än det högsta av minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Medelantal anställda

Medelantalet anställda beräknas med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterad till en årsarbetstid, exklusive ombud.

Placeringstillgångar

Tillgångar som har karaktären av kapitalplacering, det vill säga räntebärande värdepapper, aktier och fondandelar.

Premieinkomst

Som premie redovisas frigjord risksumma som uppstår då hela eller delar av fondvärdet tillfaller företaget vid försäkrads dödsfall.

Riskkänsligt kapitalkrav (enligt IORP II)

Det riskkänsliga kapitalkravet (RKK) utgör den minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensionsföretaget med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

RKK-kvot (enligt IORP II)

Med RKK-kvot avses kapitalbas i förhållande till det riskkänsliga kapitalkravet (RKK).

Totalavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter jämte värdeförändringar och realisationsresultat vid försäljning av placeringstillgångar i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Bolagsbenämningar

Folksam och Folksamgruppen

Folksam och Folksamgruppen omfattar Folksam Liv-koncernen och Folksam Sak-koncernen. I begreppet koncern ingår konsoliderade och ej konsoliderade företag.

Folksam Liv-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. För information om vilka företag som ingår i koncernen se not Aktier och andelar i koncernföretag samt not Aktier och andelar i intresseföretag i årsredovisningen för Folksam Liv.

Folksam Sak-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag.

I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Sak konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. För information om vilka företag som ingår i koncernen se not Aktier och andelar i koncernföretag samt not Aktier och andelar i intresseföretag i årsredovisningen för Folksam Sak.

Folksam Liv-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Liv motsvarar det företag som ingår i Folksam Liv-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Folksam Sak-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Sak motsvarar det företag som ingår i Folksam Sak-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna. Det som skiljer mellan Folksam Sak-koncern (finansiella rapporter) och Folksam Sak-gruppen (Solvens II) är hur vissa företag konsolideras. Ett företag kan till exempel klassificeras som intresseföretag i de finansiella rapporterna men i Solvens II ingår de inte i gruppen då regelverket i Solvens II innebär en strikt gräns på att innehav mindre än 20 procent inte ingår i gruppen. Sicklaön Bygg Invest konsolideras som intresseföretag i de finansiella rapporterna men ingår inte i gruppen enligt Solvens II utan tas upp som ett externt innehav.